

Rikets styrelse

1

Förslag till statsbudget för 2006

Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutveckling	9
3	Politikområde Demokrati	11
3.1	Omfattning.....	11
3.2	Utgiftsutveckling	11
3.3	Mål	12
3.4	Insatser	12
3.4.1	Statliga insatser inom politikområdet	12
3.4.2	Insatser utanför politikområdet	16
3.5	Resultatbedömning för politikområdet	17
3.5.1	Resultat	17
3.5.2	Analys och slutsatser	18
3.6	Resultat för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande.....	18
3.6.1	Resultat	18
3.6.2	Analys och slutsats.....	21
3.7	Resultat för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning	22
3.7.1	Resultat	22
3.8	Revisionens iakttagelser.....	23
3.9	Politikens inriktning	23
3.10	Budgetförslag	27
3.10.1	46:1 Allmänna val och demokrati.....	27
3.10.2	46:2 Justitiekanslern.....	28
3.10.3	46:3 Datainspektionen	30
3.10.4	46:4 Svensk författningssamling	32
3.10.5	46:5 Valmyndigheten	32
4	Politikområde Mediepolitik	35
4.1	Omfattning.....	35
4.2	Budgetförslag	35
4.2.1	27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	35
4.2.2	27:2 Presstöd	36

4.2.3	27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	36
4.2.4	27:4 Radio- och TV-verket	37
4.2.5	27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	38
5	Politikområde Samepolitik	39
5.1	Budgetförslag	39
5.1.1	45:1 Sametinget	39
6	Anslag som inte ingår i något politikområde	41
6.1	Omfattning	41
6.2	Utgiftsutveckling	42
6.3	Riksdagen och dess ombudsmän	42
6.3.1	Omfattning	42
6.3.2	Mål	42
6.3.3	Resultatbedömning	43
6.3.4	Revisionens iakttagelser	45
6.3.5	90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	45
6.3.6	90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	46
6.3.7	90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)	48
6.4	Övriga anslag	50
6.4.1	90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	50
6.4.2	90:5 Regeringskansliet m.m.	52
6.4.3	90:6 Stöd till politiska partier	58
6.4.4	90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information	58
Bilaga 1	Förteckning över Sveriges utrikesrepresentation samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna	

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	8
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	9
2.2 Härledning av ramnivån 2006–2008. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	10
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	11
3.2 Anslagsutveckling	27
3.3 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:1 Allmänna val och demokrati....	27
3.4 Anslagsutveckling	28
3.5 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:2 Justitiekanslern	30
3.6 Anslagsutveckling	30
3.7 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:3 Datainspektionen	32
3.8 Anslagsutveckling	32
3.9 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:4 Svensk författningssamling.....	32
3.10 Anslagsutveckling	32
3.11 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:5 Valmyndigheten.....	33
4.1 Anslagsutveckling	35
4.2 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	35
4.3 Anslagsutveckling	36
4.4 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:2 Presstöd	36
4.5 Anslagsutveckling	36
4.6 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	36
4.7 Anslagsutveckling	37
4.8 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:4 Radio- och TV-verket.....	37
4.9 Offentligrättslig verksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast+rörlig)	37
4.10 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift	37
4.11 Offentligrättslig verksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)	37
4.12 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis.....	38
4.13 Anslagsutveckling	38
4.14 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	38
5.1 Anslagsutveckling	39
5.2 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 45:1 Sametinget	40
6.1 Utgiftsutveckling för anslag som inte ingår i något politikområde.....	42
6.2 Ärendevolym i kammaren	43
6.3 Verksamhetsgren, nettokostnad, procent	44
6.4 Anslagsutveckling	45
6.5 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	46
6.6 Anslagsutveckling	46

6.7 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	47
6.8 Investeringsplan.....	48
6.9 Anslagsutveckling.....	48
6.10 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)	50
6.11 Anslagsutveckling.....	50
6.12 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	52
6.13 Anslagsutveckling.....	52
6.14 Offentligrättslig verksamhet	52
6.15 Viss resultatinformation i Regeringskansliet	53
6.16 Viss resultatinformation inom Regeringskansliet – internationell verksamhet...	54
6.17 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:5 Regeringskansliet m.m.	58
6.18 Anslagsutveckling.....	58
6.19 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:6 Stöd till politiska partier	58
6.20 Anslagsutveckling.....	58
6.21 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	60
6.22 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information.....	60

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

---

1. bemyndigar regeringen att under 2006, för ramanslaget 90:7 <i>Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information</i>, besluta om åtaganden för Sieps forskningsverksamhet som medför utgifter på högst 2 500 000 kronor under 2007–2009 (avsnitt 6.4.4)	2. för 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 <i>Rikets styrelse</i>, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

---

1. beslutar att för anslaget 90:2 <i>Riksdagens ledamöter och partier m.m.</i> skall för 2006 finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag (avsnitt 6.3.5), 2. godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2006–2008 (avsnitt 6.3.6), 3. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2006 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 6.3.6), 4. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2006 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 300 000 000 kronor (avsnitt 6.3.6), 5. beslutar att för anslaget 90:3 <i>Riksdagens förvaltningskostnader</i> skall för 2006 finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag (avsnitt 6.3.6),	6. beslutar att riksdagsförvaltningen för 2006 får en kredit på sitt räntekonto i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 135 483 200 kronor (avsnitt 6.3.5), 7. beslutar att för anslaget 90:4 <i>Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)</i>, skall för 2006 finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag (avsnitt 6.3.7), 8. beslutar att Riksdagens ombudsmän, JO, för 2006 får en kredit på sitt räntekonto i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 6 272 000 kronor (avsnitt 6.3.7), 9. för 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 <i>Rikets styrelse</i>, såvitt avser anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	ramanslag	6 403
27:2 Presstöd	ramanslag	507 119
27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	ramanslag	126 386
27:4 Radio- och TV-verket	ramanslag	11 876
27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	ramanslag	9 846
45:1 Sametinget	ramanslag	21 017
46:1 Allmänna val och demokrati	ramanslag	281 090
46:2 Justitiekanslern	ramanslag	20 519
46:3 Datainspektionen	ramanslag	31 620
46:4 Svensk författningssamling	ramanslag	845
46:5 Valmyndigheten	ramanslag	13 901
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	ramanslag	97 540
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	ramanslag	770 508
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader ¹	ramanslag	584 324
90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) ¹	ramanslag	62 725
90:5 Regeringskansliet m.m.	ramanslag	5 500 236
90:6 Stöd till politiska partier	ramanslag	170 200
90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information	ramanslag	28 049
Summa		8 244 204

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

2.1 Omfattning

I utgiftsområde 1 Rikets styrelse ingår politikområdet Demokrati och delar av politikområdet Mediepolitik, som i övrigt ingår i utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av Mediepolitiken som tillhör utgiftsområde 1 Rikets styrelse återfinns budgetförslagen för anslagen 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden*, 27:2 *Presstöd*, 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar*, 27:4 *Radio- och TV-verket* samt 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV*.

I utgiftsområdet ingår även del av politikområdet Samepolitik, som i övrigt ingår i utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Budgetförslaget för anslaget 45:1 *Sametinget* återfinns inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Vidare ingår i utgiftsområde 1 anslagen 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader*, 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)*, 90:5 *Regeringskansliet m.m.*, 90:6 *Stöd till politiska partier* samt 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information*.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2004	Budget 2005 ¹	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
Anslag som inte ingår i något politikområde	6 625	7 001	7 046	7 214	7 322	7 458
Politikområde Demokrati	226	84	80	348	93	94
Politikområde Mediepolitik	670	665	656	662	662	663
Politikområde Samepolitik	18	22	22	21	21	22
Totalt för utgiftsområde 1	7 539	7 772	7 804	8 244	8 099	8 236

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2006–2008.
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse**

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	7 840	7 840	7 840
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	107	233	374
Beslut	289	273	270
Överföring till/från andra utgiftsområden	7	7	7
Övrigt	1	-255	-255
Ny ramnivå	8 244	8 099	8 236

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3 Politikområde Demokrati

3.1 Omfattning

Politikområdet omfattar Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter. Vidare ingår betalning av statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och andra berörda aktörer för biträde i samband med allmänna val.

Därutöver inryms i politikområdet tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek samt en satsning på mångvetenskaplig demokrati-forskning. För 2006 ingår en demokratisatsning och en särskild satsning med medel till riksdagspartierna inför de allmänna valen 2006.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2004	Budget 2005 ¹	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
Anslag 46:1 Allmänna val och demokrati	164,9	18,2	18,0	281,1	25,1	25,1
Anslag 46:2 Justitiekanslern	17,8	19,7	18,2	20,5	20,8	21,2
Anslag 46:3 Datainspektionen	30,3	31,1	29,7	31,6	32,1	32,7
Anslag 46:4 Svensk författningssamling	0,7	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Anslag 46:5 Valmyndigheten	12,4	13,7	13,5	13,9	14,1	14,4
Totalt för politikområde Demokrati	226,0	83,6	80,1	348,0	93,0	94,2

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

De stora skillnaderna i utgiftsutvecklingen 2006–2008 beror på att det 2006 genomförs allmänna val.

3.3 Mål

Målet för politikområdet är att folkstyrelsen skall värnas och fördjupas.

För verksamhetsområdet Demokrati och deltagande är målet att röstberättigade kvinnors och mäns deltagande i de allmänna valen skall öka. Allmänna val och folkomröstningar skall genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet. Kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars deltagande i de politiska processerna mellan valen skall öka. Kvaliteten i de politiska processerna skall förbättras.

Därutöver har riksdagen beslutat om fyra långsiktiga mål för medborgerligt deltagande (prop. 2001/02:80, bet. 2001/02:KU14, rskr. 2001/02:190):

- Valdeltagandet skall öka väsentligt i de nationella och kommunala valen liksom i valet till Europaparlamentet.
- En ökad andel av medborgarna skall inneha någon form av politiskt förtroendeuppdrag. Ett första delmål är att antalet förtroendevalda i kommuner och landsting skall öka med 10 000 till år 2010. Antalet personer som någon gång i livet har innehaft ett politiskt förtroendeuppdrag skall också öka.
- Medborgarna skall ha bättre möjligheter än i dag att delta i och påverka den politiska processen. Andelen medborgare som deltar skall också öka.
- Medborgarnas möjligheter att påverka den politiska processen skall bli mer jämlika än de är i dag. Andelen ungdomar, arbetslösa och personer med utländsk bakgrund som deltar i den politiska processen skall öka.

För det nationella arbetet med de mänskliga rättigheterna är målet att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna, ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna samt bättre samordning av arbetet med att främja mänskliga rättigheter.

Vidare har regeringen beslutat om tre integrationspolitiska mål inom politikområdet:

- Valdeltagandet skall öka väsentligt bland personer med utländsk bakgrund.
- Andelen förtroendevalda med utländsk bakgrund skall öka.
- Medborgerliga aktiviteter och politiska resurser skall öka bland personer med utländsk bakgrund.

(Se även utgiftsområde 8 Politikområde Integrationspolitik.)

Målet för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning är att värna integriteten, yttrandefriheten samt rätts-säkerheten i den offentliga verksamheten.

3.4 Insatser

3.4.1 Statliga insatser inom politikområdet

Regeringens skrivelse Demokratipolitik (skr. 2003/04:110)

I mars 2004 överlämnade regeringen skrivelsen Demokratipolitik (skr. 2003/04:110) till riksdagen. Skrivelsen innehåller en redogörelse för genomfört och pågående arbete samt framtida inriktning avseende det nationella arbetet med demokratifrågorna.

Den interdepartementala arbetsgruppen för demokrati, utveckling och forskning har under 2004 och första halvåret 2005 bl.a. arbetat med olika frågor för att följa upp skrivelsen såsom t.ex. förbättrade samrådsformer mellan regeringen och det civila samhället.

Val till Europaparlamentet

Den 13 juni 2004 genomfördes val till Europaparlamentet. Valmyndigheten har genomfört omfattande insatser i samband med valet. Myndighetens sammantagna kostnader för valet uppgick till ca 127 miljoner kronor. En redogörelse för myndighetens olika insatser redovisades i budgetpropositionen för 2005. (Se även avsnitt 3.6.)

Demokratisatsning inför Europaparlamentsvalet 2004

Inför 2004 års val till Europaparlamentet genomfördes en särskild demokratisatsning om 12 miljoner kronor med syfte att stimulera ett ökat valdeltagande. Satsningen riktades särskilt till de delar av befolkningen som tidigare röstat i mindre utsträckning än andra. Satsningen bestod av två delar; en satsning i de sju storstads-kommuner som har tecknat lokala utvecklings-avtal med staten och en satsning riktad till förstagångsväljare. Göteborgs universitet har utvärderat satsningen och lämnade i november 2004 en slutrapport. (Se även avsnitt 3.6.)

Medel till riksdagspartierna för information inför val

Inför Europaparlamentsvalet 2004 har 19,5 miljoner kronor tilldelats riksdagspartierna för informationsinsatser. Stockholms universitet, som på regeringens uppdrag följde upp och utvärderade satsningen, lämnade en slutrapport i mars 2005. (Se även avsnitt 3.6.)

I mars 2005 genomförde regeringen ett seminarium med riksdagspartierna om insatser i samband med valen.

Val till Sametinget

Den 15 maj 2005 genomfördes val till Same-tinget. Sametingets plenum består av 31 ledamöter. Innan valet 2005 var ca 20 procent av ledamöterna kvinnor. Efter valet ökade kvinno-representationen till 32 procent. Männerna utgör fortfarande en majoritet med 68 procent. Efter ändringar i sametingslagen (1992:1433) har Valmyndigheten en formell roll i sametingsvalen. Myndighetens insatser beskrivs närmare i avsnitt 3.6.

Demokratidatabasen

Statistiska centralbyrån (SCB) har på uppdrag av regeringen under 2004 tillgängliggjort en stor mängd statistik inom demokratiområdet i den s.k. demokratidatabasen. Databasen innehåller bl.a. uppgifter om val, folkvalda, förtroendeuppdrag, politiska styrkeförhållanden samt kommu-

nernas och landstingens förnyelsearbete. Kostnaderna för demokratidatabasen under 2004 var ungefär 260 000 kronor och har belastat anslag inom politikområde Effektiv statsförvaltning.

Översyn av regeringsformen

I juli 2004 beslutade regeringen att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att göra en samlad översyn av regeringsformen (dir. 2004:96). Kommitténs arbete skall framför allt inriktas på att stärka och fördjupa den svenska folkstyrelsen, att öka medborgarnas förtroende för demokratins funktionssätt och att höja valdeltagandet. I uppdraget ingår därför bl.a. att göra en utvärdering och översyn av hela valsyste- met samt av de bestämmelser som reglerar regeringsbildningsprocessen och förhållandet mellan riksdag och regering i övrigt. Vidare ingår vissa kommunala frågor i uppdraget, bl.a. det s.k. folkinitiativet.

Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008.

En ny vallag

Regeringen har i maj 2005 till riksdagen överlämnat propositionen Ny vallag (prop. 2004/05:163). I denna föreslås bl.a. att det lokala ansvaret för genomförande av val samlas hos kommunerna. Sammantaget bedömer regeringen att ersättningen till kommunerna för deras nya uppgifter vid val bör uppgå till 103 miljoner kronor för år 2006. Av beloppet avser 8 miljoner kronor kostnader av engångskaraktär. (Se även avsnitt 3.10.1.) Vidare föreslås att rätten att brev-rösta för väljare som befinner sig utomlands permanentas. Möjligheterna att rösta genom bud utvidgas. Samtidigt stärks säkerheten vid röstning, såväl då röstning sker genom bud som då väljarna röstar själva. Kraven skärps på kommunerna att ordna vallokaler och röstningslokaler som är tillgängliga för funktionshindrade väljare.

Skriften Dekor eller deltagare?

Justitiedepartementet har tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting tagit fram skriften "Dekor eller deltagare?" I skriften ställs frågan om det råder politisk jämlikhet eller om

villkoren är annorlunda för personer med utländsk bakgrund som vill delta i politiken. Vidare ställs frågan om det finns beteenden och strukturer som hindrar ett jämlikt deltagande. Skriften är en del i det fortlöpande arbetet för att stärka förtroendevaldas villkor och demokratis arbetsformer.

Förtroendevaldas villkor

Regeringen har under hösten 2004 uppdragit åt Uppsala universitet att sammanställa kunskap om och analysera de strukturella hinder som förtroendevalda i kommuner, landsting och i de politiska partierna kan möta. Sammanställningen och analysen har genomförts utifrån ett diskrimineringsperspektiv, där samtliga diskrimineringsgrunder har beaktats. Uppdraget redovisades i början av september 2005. Kartläggningen visar bl.a. att vad beträffar förtroendevalda som är äldre, funktionshindrade eller tillhör någon sexuell minoritet finns stora brister i samhällets kunskap om diskriminering.

Under 2005 har inom Regeringskansliet påbörjats en kartläggning av förekomsten av utbildning av förtroendevalda. Kartläggningen beräknas vara klar hösten 2005.

I februari 2005 genomförde regeringen ett seminarium för kommunala och landstingskommunala förtroendevalda om förtroendevaldas villkor.

IT och demokrati

I december 2004 uppdrog regeringen åt Örebro universitet att utreda användningen av informationsteknik i demokratiska beslutsprocesser. Inom ramen för uppdraget skall Örebro universitet också lämna förslag till hur kommunala initiativ för att öka deltagandet i demokratiska processer kan uppmuntras. Uppdraget skall redovisas under hösten 2005.

Vidare har Sverige under 2004 och 2005 arbetat aktivt inom Europarådets integrerade projekt om IT och demokrati.

Demokratiforskning

År 2003 tillfördes Vetenskapsrådet särskilda medel för att genomföra en satsning på mång-

vetenskaplig demokratiforskning. Detta arbete har fortsatt under 2005 (se mer under avsnitt 3.6).

Hot och våld mot förtroendevalda

I juli 2004 beslutade regeringen att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda i stat, kommun och landsting (dir. 2004:102). Kommitténs ena huvuduppgift är att kartlägga och analysera förekomsten av hot och våld mot förtroendevalda samt lämna förslag till åtgärder som motverkar och förebygger sådant hot och våld. Dess andra huvuduppgift är att genom information och utbildning öka medvetenheten och beredskapen på statlig, kommunal och landstingskommunal nivå vad gäller frågor som rör hot och våld mot förtroendevalda.

Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2006.

Offentlighet för partiers och valkandidaters intäkter

I mars 2004 överlämnade Utredningen om offentlighet för partiers och valkandidaters intäkter betänkandet Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22). Utredningen föreslår att allmänhetens insyn i hur de politiska partierna finansierar sin politiska verksamhet och hur valkandidaterna finansierar sina kampanjer skall regleras i en särskild lag. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Europeiska unionens demokratiska liv

För att öka kunskapen hos allmänheten om aktuella frågeställningar kring EU:s utveckling, såsom arbetet med demokratifrågorna inom EU, har Regeringskansliet via bl.a. EU 2004-kommittén (dir. 2001:35) genomfört informationsinsatser för att väcka debatt och engagemang. EU 2004-kommittén lämnade i augusti 2004 till regeringen sitt slutbetänkande Sluta strunta i EU – EU 2004-kommitténs förslag till permanent bidragsgivning och utåtriktad verksamhet (SOU 2004:82). Slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. För att fortsatt stimu-

lera debatt och öka allmänhetens kunskap om EU har kommitténs uppdrag förlängts till utgången av 2005.

Sverige har genom regeringens och riksdagens representanter medverkat i att ta fram ett förslag till nytt konstitutionellt fördrag för EU inom ramen för konventet om EU:s framtid. I förslaget till fördrag ingår bl.a. ett avsnitt om unionens demokratiska liv där principen om deltagardemokrati slås fast. Innebörden av det konstitutionella fördraget och de huvudsakliga ändringarna i förhållande till nuvarande grundläggande fördrag inom EU har redovisats i departementspromemorian Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa (Ds 2004:52). Efter folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna under våren 2005 som förkastade förslaget till fördrag kommer en bred debatt om EU:s framtid att föras i unionen.

Under 2005 har regeringen även deltagit aktivt i det löpande arbetet kring demokratifrågorna inom EU. Exempelvis kan nämnas deltagande i förhandlingarna om EU-kommissionens förslag till programmen Medborgare för Europa och Grundläggande rättigheter och medborgarskap samt Byrån för grundläggande rättigheter.

Östersjöstaternas demokratiarbetsgrupp

Sverige innehar för närvarande ordförandeskapet i Östersjöstaternas råds arbetsgrupp för demokratiska institutioner (WGDI). Arbetsgruppens arbete är inriktat på erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna. Arbetsgruppen har under senare år bl.a. uppmärksammat lagstiftningsarbete, häktningsförfarande, lokalt självstyre, minoritetsfrågor, människohandel och de olika ombudsmannainstitutionerna. Sveriges ambition med sitt ordförandeskap i WGDI är att främja demokratiska värden och principer i Östersjöregionen genom erfarenhetsutbyte inom relevanta områden.

Nordiskt demokratiarbete

På initiativ av det isländska ordförandeskapet i Nordiska Ministerrådet bildades, i januari 2004, ett demokratiutskott med representanter för de nordiska ländernas regeringar samt självstyrelseområdena. Utskottets arbete har bl.a. resulterat i rapporten Demokrati i Norden. Rapporten är en

komparativ analys av de nordiska demokratierna utifrån ett nutida och framtida perspektiv, med det demokratiska handlingsutrymmet som genomgående tema. Följande tre områden behandlas i rapporten; det lokala självstyret, medborgarnas politiska och sociala engagemang samt informationsteknologin som ett demokratiskt verktyg. Rapporten innehåller ett antal rekommendationer och förslag till de nordiska ländernas regeringar och Nordiska Ministerrådet om att tillvarata, värna och fördjupa de nordiska demokratierna. Nordiska Ministerrådets samarbetskommitté har behandlat rapporten och föreslår bl.a. att NordForsk skall få i uppdrag att överväga bildandet av ett nordiskt forskningsnätverk kring frågor som rör komparativa nordiska makt- och demokratistudier.

Europarådet – Demokratiforum m.m.

Sverige deltar även aktivt inom andra internationella fora. Bland annat har Sverige tillsammans med Spanien aktivt arbetat för att inrätta ett demokratiforum inom Europarådet för idé- och erfarenhetsutbyte om nationella demokrati-frågor. Forumets uppgift skall vara att identifiera och utvärdera betydande demokratiinitiativ och sprida kunskap om dessa bland medlemsstaterna. Forumet bör samla representanter från medlemsstaterna och det civila samhället, inklusive föreningslivet och forskarvärlden.

Vidare spelar Sverige en aktiv roll inom Europarådets arbete med övriga demokrati- och mänskliga rättighetsfrågor. Det handlar bl.a. om valfrågor, diskriminering och tryck- och yttrandefrihetsfrågor.

Insatser inom ramen för den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna

I januari 2002 överlämnade regeringen skrivelsen En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (skr. 2001/02:83) till riksdagen. I skrivelsen presenterades ett stort antal åtgärder för genomförande under handlingsplanens giltighetstid 2002–2004. Genom handlingsplanen, som var den första inom sitt område, lade regeringen grunden för ett samlat synsätt på frågor om mänskliga rättigheter i Sverige. Under hösten 2004 följdes handlingsplanen upp och utvärderades.

Arbetet med den andra nationella handlingsplanen
För närvarande pågår arbetet med att ta fram den andra nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna, vilken avses lämnas till riksdagen under våren 2006.

Under arbetet med den första handlingsplanen spelade förslag och synpunkter från referensgrupperna, däribland ombudsmän och andra myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda organisationer, en stor roll. Även under arbetet med den kommande handlingsplanen inhämtas därför synpunkter från dessa referensgrupper. En rad möten har hållits under 2005 och referensgrupperna kommer också att ges tillfälle under hösten att inkomma med synpunkter på utkastet till skrivelse.

Utbildning om mänskliga rättigheter

För att öka kunskapen om de mänskliga rättigheterna har regeringen under perioden 2002–2005 med utgångspunkt i den första nationella handlingsplanen givit olika myndigheter i uppdrag att utbilda sin personal om mänskliga rättigheter eller att förstärka befintlig utbildning. Ett flertal myndigheter har till följd av dessa uppdrag genomfört utbildningar och andra aktiviteter på olika teman inom området för de mänskliga rättigheterna.

Regeringskansliet har en central roll i arbetet för att skydda och främja de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Under 2005 ingår därför utbildning om mänskliga rättigheter som ett moment i den obligatoriska utbildningen för nyanställda inom Regeringskansliet. Även andra anställda erbjuds olika utbildningar och seminarier om mänskliga rättigheter.

Kommuner och landsting har ett viktigt ansvar för förverkligandet av mänskliga rättigheter i Sverige. Detta gäller bl.a. rättigheter inom det ekonomiska, sociala och kulturella området och rätten till skydd mot diskriminering. Under 2003 och 2004 genomförde regeringen regionala konferenser om mänskliga rättigheter och nationella minoriteter för att öka kunskapen om kommunernas och landstingens ansvar för förverkligandet av de mänskliga rättigheterna samt för att stimulera till ett ökat intresse och debatt kring dessa frågor. Under 2005 förs en dialog mellan regeringen och kommuner och landsting i syfte att konkretisera frågorna och diskutera vilka verktyg som kan underlätta förståelsen och respekten för de mänskliga rättigheterna på den kommunala nivån.

Information om mänskliga rättigheter

Den webbplats för mänskliga rättigheter som regeringen inrättade 2002 har i dag i genomsnitt 20 000 besökare per månad och utgör en viktig informationskanal för regeringen i arbetet för de mänskliga rättigheterna inom ramen för såväl utrikes- som inrikespolitiken. Regeringen stödjer och medverkar också i olika konferenser och möten om mänskliga rättigheter, både i Sverige och i utlandet. Bland annat har regeringen givit stöd till de s.k. MR-dagarna, som senast genomfördes i november 2004. Vidare har en rad besöksgrupper från utländska institutioner och myndigheter tagits emot för att diskutera arbetet med handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna.

Arbetsgruppen för mänskliga rättigheter

Frågor om de mänskliga rättigheterna skär genom så gott som samtliga politikområden. Ett stort antal myndigheter och andra aktörer arbetar med att skydda och främja de mänskliga rättigheterna i Sverige. Den interdepartementala arbetsgruppen för mänskliga rättigheter har därför en viktig roll. Arbetsgruppen skall bl.a. utarbeta förslaget till den andra nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna. Arbetsgruppen skall därutöver utgöra ett forum för information och diskussion om det internationella arbetet med mänskliga rättigheter samt vid behov medverka i samordning och planering inför förhandlingar i internationella fora. Arbetsgruppen samordnar även utbildningsinsatser bl.a. inom Regeringskansliet.

3.4.2 Insatser utanför politikområdet

Statliga insatser

Insatser för att utveckla och stärka demokratin och främja de mänskliga rättigheterna görs inom ett stort antal andra politikområden. Nedan redogörs för insatser inom några av dessa.

Storstadspolitik

Mångkulturellt Centrum (MKC) redovisade i april 2005 resultatet av studien om hur underifrånsperspektivet tillämpats i storstadsarbetet i rapporten ”En känsla av delaktighet, MKC 2005:2”. I rapporten konstateras att det nationella storstadsarbetet bidragit med välbehövliga resurser till arbetet på lokal nivå ute i kommun- och stadsdelarna och därmed ökat de boendes

demokratiska deltagande och deras känsla av delaktighet. Den 31 maj 2005 genomförda Regeringskansliet tillsammans med MKC ett seminarium där både MKC:s rapport som tidigare nämnda skrift "Dekor eller deltagare?" presenterades i syfte att sprida erfarenheterna från båda studierna. Ett referat från seminariet har publicerats på Storstadsdelegationens webbplats www.storstad.gov.se.

Ungdomspolitik

När det gäller ungdomspolitiken beslutade riksdagen i september 2004 om propositionen Makt att bestämma – rätt till välfärd (prop. 2004/05:2, bet. 2004/05:KrU02, rskr. 2004/05:94). I propositionen är frågor om ungdomars inflytande, deltagande och representation prioriterade områden. Vidare kan nämnas att Ungdomsstyrelsen under 2005 genomför en uppföljning av det nya systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationerna, vilken skall redovisas för regeringen i oktober.

Folkrörelsepolitik

Folkrörelsepolitiken har en nära koppling till demokratipolitiken. Under 2004 och 2005 har regeringen inom ramen för det s.k. Folkrörelseforumet bl.a. genomfört ett seminarium om allmänna samlingslokalers betydelse för demokratin.

Minoritetspolitik

För att öka minoriteternas inflytande hålls årligen samrådsmöten med företrädare för regeringen och minoriteternas organisationer och Sametinget. De nationella minoriteterna är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Ekonomiskt bidrag fördelas även varje år till organisationer som företräder nationella minoriteter för att stärka deras möjligheter till inflytande.

Samepolitik

Regeringens avsikt är att etappvis pröva ett utvidgat samiskt självbestämmande inom områden där det är möjligt beaktat resultaten av avslutade utredningar. Ett viktigt steg i den processen var inrättandet av Sametinget 1993. Sametinget är både ett folkvalt organ och en myndighet. Sametinget har med tiden fått fler uppgifter och ett utvidgat ansvarsområde. Sammantaget bidrar Sametinget genom sitt arbete till ett mer samlat grepp om samisk kultur, samhälle och språk, något som gagnar

samerna både som grupp och ursprungsfolk i Sverige.

Miljöpolitik

Sverige har under 2005 ratificerat Århuskonventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionen berör kopplingarna mellan miljö, demokrati och mänskliga rättigheter. Före ratificeringen godkände riksdagen de lagförslag som regeringen förberett som ett led i genomförandet av Århuskonventionen i Sverige. Genomförandet av konventionen i svensk rätt innebär ett stärkande av demokratiaspekterna på miljöområdet.

Insatser av andra aktörer

Ett stort antal aktörer bidrar till att utveckla och stärka demokratin. Kommuner och landsting arbetar med att utveckla nya modeller för att involvera medborgarna i den demokratiska processen. Sveriges Kommuner och Landsting ägnar en stor del av sin verksamhet åt demokrati frågor.

Folkrörelserna och andra medborgarsammanslutningar har viktiga funktioner i demokratiutvecklingsarbetet och i arbetet med att stärka de mänskliga rättigheterna.

På lokal, regional och nationell nivå finns ett stort antal organisationer och institut som på olika sätt arbetar med att belysa demokrati frågor.

Det svenska demokratiutvecklingsarbetet påverkas även av ett stort antal internationella organisationers verksamheter, inte minst arbetet inom EU och Europarådet.

3.5 Resultatbedömning för politikområdet

3.5.1 Resultat

Målet för politikområdet är att folkstyrelsen skall värnas och fördjupas. Samhällsförändringarna påverkar ständigt de demokratiska processerna och institutionerna på flera sätt. Det är svårt att i alla delar exakt ange vilka resultat de statliga insatserna har haft på demokratin. Men som framgår i redovisningarna på verksamhetsområdesnivån har de statliga insatserna bl.a.

inneburit att fler människor involverats i insatser inför 2004 års val till Europaparlamentet.

3.5.2 Analys och slutsatser

Regeringens övergripande bedömning är att flera av de statliga insatserna bidragit till att folkstyrelsen värnats och fördjupats. Detta redovisas närmare på verksamhetsområdesnivån. Flera av insatserna inom politikområdet är emellertid av sådan art att man knappast kan förväntas se effekter i det korta perspektivet.

Måluppfyllelsen är starkt beroende av statliga insatser inom andra politikområden samt av andra aktörer än staten.

3.6 Resultat för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande

3.6.1 Resultat

Övergripande utveckling

Målet för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande är att röstberättigade kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars deltagande i de allmänna valen skall öka. Allmänna val och folkomröstningar skall genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet. Kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars deltagande i de politiska processerna mellan valen skall öka. Vidare skall kvaliteten i de politiska processerna förbättras.

Lämpliga indikatorer när det gäller val och folkomröstningar är valdeltagandet och antalet brister och felaktigheter i valadministrationens genomförande av val och folkomröstningar. När det gäller deltagandet i de politiska processerna mellan valen samt kvaliteten i de politiska processerna så arbetar Regeringskansliet löpande med att utveckla indikatorer som behöver följas upp. Bland annat sker det genom dialog med och uppdrag till olika universitet och högskolor samt SCB. Då det under 2004 inte tillförts några särskilda medel för insatser mellan valen så är det inte möjligt att här redovisa några särskilda indikatorer som varit angelägna att följas upp.

Såsom redovisats i skrivelsen Demokratipolitik 2003/04:110 har deltagandet inom politiken ökat i flera avseende. Det politiska deltagandet i s.k. icke-traditionella former för inflytande fort-

sätter att öka bland alla delar av befolkningen. Däremot fortsätter det politiska deltagandet i de traditionella formerna för deltagande att minska hos befolkningen i stort. Det finns flera tecken på att utvecklingen går framåt när det gäller politisk jämlikhet. Exempelvis har skillnaderna mellan kvinnors och mäns politiska engagemang minskat.

Valdeltagandet i 2004 års val till Europaparlamentet

Under 2004 genomfördes val till Europaparlamentet. Valdeltagandet uppgick till 37,8 procent, vilket skall jämföras med 38,8 procent vid 1999 års val. Valdeltagandet har minskat såväl bland kvinnor som män, och något mer bland männen. Bland manliga förstagsängväljare tycks minskningen ha varit särskilt stor. Dock finns här en viss osäkerhet, mot bakgrund av de statistiska felmarginalerna. Av den valstatistik som SCB tagit fram framgår att valdeltagandet i 2004 års val var ca 1 procent högre bland kvinnor jämfört med män.

När det gäller valdeltagandet i olika åldrar, kan konstateras att det är stora skillnader. I 2004 års val röstade endast 27 procent av de röstberättigade i åldrarna 18–24 år, medan valdeltagandet var 55 procent i åldrarna 65–69 år. Gapet mellan yngre och äldre har ökat något sedan 1999 års val.

Röstbenägenheten i 2004 års val till Europaparlamentet var större bland personer som har hög inkomst jämfört med dem med låg inkomst. Skillnader mellan könen märks framför allt bland dem med höga inkomster där kvinnorna deltog i avsevärt högre grad än männen. Sysselsatta röstade i större utsträckning än arbetslösa – 38 procent jämfört med 31 procent. Sysselsatta kvinnor deltog i större utsträckning än män. Av kvinnorna röstade 39 procent jämfört med 36 procent av männen. En jämförelse med 1999 års val visar att förändringarna är små för dessa grupper.

Valdeltagandet bland utrikes födda var 12 procentenheter lägre än bland inrikes födda. Bland de utrikes födda är det stora skillnader mellan olika åldersgrupper. Medan endast 17 procent av de i åldrarna 18–44 år röstade var motsvarande andel bland personer 45 år eller äldre 36 procent. Bland de inrikes födda har personer med två utrikes födda föräldrar deltagit i mindre utsträckning – knappt en av fyra röstade. Det går inte att urskilja några skillnader

mellan kvinnor och män avseende valdeltagandet i någon av dessa grupper. Någon jämförelse med 1999 års val är inte möjlig, då det inte presenterades statistik utifrån denna indelning vid det valet.

Bland gruppen personer som blivit svenska medborgare framgår att valdeltagandet minskat från 36 procent till 27 procent mellan 1999 och 2004 års val. Deltagandet är lägst bland de yngsta, men den största minskningen har skett bland de i ålderskategorierna över 30 år. I 2004 års val var det totalt sett ingen större skillnad mellan kvinnors och mäns valdeltagande. Dock var skillnaderna mellan könen stora bland olika ålderskategorier.

I flertalet kommuner minskade valdeltagandet men i ca 80 kommuner ökade det. Som även redovisades i förra årets budgetproposition så ökade valdeltagandet i tre (Botkyrka, Haninge och Södertälje) av de sju kommuner som givits särskilt stöd genom regeringens demokratisering. I resterande fyra kommuner (Huddinge, Stockholm, Göteborg och Malmö) minskade dock valdeltagandet. En jämförelse mellan 1999 års val och 2004 års val är emellertid svår att göra. Till exempel genomfördes i Huddinge kommun en lokal folkomröstning samtidigt som valet till Europaparlamentet 1999, vilket inte var fallet vid 2004 års val.

2004 års demokratisering

Inför 2004 års val till Europaparlamentet genomförde regeringen en särskild demokratisering. Satsningen med syfte att stimulera ett ökat valdeltagande har, som tidigare redovisats i avsnitt 3.4.1, bestått av två olika delar; en satsning i de storstadskommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal med staten och en satsning riktad till förstagångsväljare. Sammanlagt avsattes 12 miljoner kronor för 2004 års demokratisering.

De storstadskommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal med staten, dvs. Botkyrka, Göteborg, Haninge, Huddinge, Malmö, Stockholm och Södertälje, tilldelades sammanlagt 5 miljoner kronor för att genomföra insatser bland grupper med ett lägre valdeltagande.

Inom ramen för ungdomssatsningen gav regeringen Ungdomsstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att genomföra särskilda aktiviteter.

Ungdomsstyrelsen fick bl.a. i uppdrag att fördela cirka 4 miljoner kronor till projekt som

syftade till att uppmuntra ungdomar att rösta i Europaparlamentsvalet samt att öka kunskapen och intresset hos förstagångsväljare för hur man som ung EU-medborgare kan delta i och påverka EU-politikens utformning. Av de 210 som ansökte beviljades 50 bidrag. Bland dem finns ungdomsorganisationer, gymnasieskolor, politiska ungdomsförbund, kommunal ungdomsverksamhet och ideella organisationer med ungdomsverksamhet. Exempel på aktiviteter som dessa aktörer genomfört är debatter, seminarier, turnéer i skolor, workshops, teater, interaktiva spel, film, radio och utbildning av demokratiambassadörer.

Myndigheten för skolutveckling, som tilldelades 2 miljoner kronor, har inom ramen för demokratiseringen bl.a. tagit fram ett utbildningsmaterial som distribuerats till samtliga gymnasieskolor och komvux. I anslutning till utskicket har myndigheten även anordnat särskilda informations- och utbildningsinsatser för lärare på temat EU och demokrati. Ett trettio-tal pilotskolor har mobiliserats för att vara föregångare och via myndighetens webbplats har exempel givits om hur det utskickade materialet kan användas.

Göteborgs universitet fick av regeringen i uppdrag att utvärdera demokratiseringen och redovisade i november 2004 rapporten Utvärdering av demokratiseringen inför Europaparlamentsvalet 2004. Utvärderingen visar att förhållandet mellan intresse och kunskap är väsentligt för hur demokratiseringar skall genomföras. När det gäller valet till Europaparlamentet så tycks enligt utvärderingen såväl intresse som kunskap saknas. Det låga intresset i samhället för frågor som rör valet till Europaparlamentet är oerhört svårt att bryta igenom på kort tid. När det gäller kunskap så kan man enligt utvärderarna på rimliga grunder anta att det saknas kunskap om hur EU fungerar. Men när det gäller valet till Europaparlamentet så väger intresse tyngre än kunskap. Intresse och benägenhet att rösta är en fråga om attityd medan att inneha kunskap är en mer lättföränderlig egenskap. Ny information ger omedelbar ny kunskap men det tar lång tid att förändra attityder.

Ett resultat som betonas i utvärderingen är att det varit alltför knapp tid för både planering och genomförande av demokratiseringen. Den knappa tiden har enligt utvärderingen påverkat uppläggnings- och begränsat handlings-

alternativen och kvaliteten på genomförandet. De flesta aktiviteter som genomförts har fungerat bra med tanke på den tid man har haft till sitt förfogande. Detta gäller bl.a. de s.k. demokratiambassadörerna, som vissa kommuner använt sig av. Personliga möten är enligt utvärderingen viktiga för att personer ska ta till sig information.

Av utvärderingen framgår att det inte finns några entydiga mönster när det gäller demokratisatsningens effekter på valdeltagandet. En jämförelse mellan valdeltagandet i de yngsta åldersgrupperna, vilka förmodas vara särskilt påverkbara eftersom de ännu inte har någon inarbetad vana att rösta eller inte rösta, visar dock att det finns tecken på att denna grupp röstade i lite större utsträckning i stadsdelar som omfattades av demokratisatsning än i jämförbara stadsdelar.

Den information som efterfrågas mest av allmänheten är partipolitisk information t.ex. vad specifika kandidater och partier tycker. Men trots det så har de möten som anordnats mellan politiker och medborgare inte intresserat medborgarna i någon större utsträckning.

Politikers närvaro i skolorna efterfrågas av både ungdomar, lärare och politikerna själva men det kräver lång framförhållning. Framför allt lärarna efterfrågar kontinuitet för sådana arrangemang. Lärarna är ganska positiva till utfallet av insatserna i skolan och majoriteten tror att eleverna blivit mer intresserade av EU som en effekt av undervisningen. Däremot är lärarna skeptiska till om benägenheten att rösta har påverkats.

Av utvärderingen framgår vidare att de flesta kommunerna ser positivt på att det avsätts medel för demokratiarbete. Demokratisatsningen har gett tillfälle att involvera fler människor, vars intresse och engagemang för samhälls- och demokratifrågor har ökat. Enligt utvärderingen är alla aktörer relativt ense om att utan denna satsning hade valdeltagandet blivit lägre i de aktuella områdena och de aktuella grupperna, en tolkning som inte motsägs av valstatistiken.

Någon jämförelse med 1999 års val till Europaparlamentet är inte möjlig då det inte genomfördes någon demokratisatsning inför det valet.

Särskilda medel till riksdagspartierna

Inför 2004 års val till Europaparlamentet tilldelades riksdagspartierna sammantaget

19,5 miljoner kronor för informationsinsatser. Stockholms universitet fick av regeringen i uppdrag att genomföra en uppföljning och utvärdering av satsningen. Uppdraget har redovisats i rapporten Moment 22 – Uppföljning och utvärdering av riksdagspartiernas informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet 2004.

I utvärderingen konstateras bl.a. att det inte är möjligt att analysera effekter av just de 19,5 miljoner kronorna, då dessa medel inte angavs rikta sig till någon särskild grupp röstberättigade. De särskilda medlen har därför flutit in i partiernas totala valbudgetar.

Utvärderingen visar att riksdagspartiernas mål för valrörelsen inte omfattade valdeltagandet i någon konkret mening. Det låga valdeltagandet i Europaparlamentsvalen, i Sverige och Europa, borde enligt utvärderarna vid det här laget ha gett avtryck i nytänkande kring valinformation, speciellt med avseende på ”valets betydelse”, men något sådant nytänkande är svårt att urskilja i valrörelsen 2004.

Partirepresentanter uppfattade det svala intresset för Europaparlamentsvalet som en funktion av framför allt individuella faktorer: bristande kunskaper, negativa attityder och klasskillnader. Detta ställde högre krav på intern mobilisering av partimedlemmar och lojala väljare. Enligt utvärderingen var det dock oklart på vilka sätt som denna syn påverkade informationsplaneringen i praktiken. Partierna har i intervjuer tvärtom framhållit att Europaparlamentsvalet 2004 i princip planerades på samma sätt som de allmänna valen 2002.

Riktade insatser till ungdomar och personer med utländsk bakgrund var enligt utvärderingen begränsade, delvis mot bakgrund av att andra offentliga aktörer fick ansvaret för det.

Av utvärderingen framgår att mediernas valbevakning präglades av det allmänna ointresset för valrörelsen och mindre av konkurrerande politiska budskap om samhälls- och EU-politik. Partiernas mobilisering av väljarna underbyggdes inte tillräckligt genom allmän förståelse av valets betydelse. Genomslagskraften för partipolitiska budskap begränsades därmed enligt utvärderingen.

Den lokala mobiliseringen inför Europaparlamentsvalet var svag. Följden blev en kort valrörelse med låg genomslagskraft.

Den generella slutsatsen i utvärderingen är att riksdagspartierna bör utveckla nya former för valrörelsen med regional förankring som främjar

lokalt engagemang, utan att förlora inslaget av breda nationella valkampanjer. Med en sådan strategi bör partipolitiska resurser och informationsinsatser öka.

Valmyndighetens verksamhet

Valmyndighetens förberedelsearbete avseende 2004 års val till Europaparlamentet redovisades i förra årets budgetproposition. Av den redovisningen framgår att myndigheten genomförde ett antal olika insatser inom ramen för sin verksamhet. Det handlade såväl om att tillse att valmaterial fanns som att dialogen med regionala och lokala valmyndigheter, Posten AB m.fl. fungerade väl. En annan viktig del av förberedelsearbetet rörde informationsinsatserna. I oktober 2004 redovisade Valmyndigheten rapporten 2004:3 Erfarenheter från Europaparlamentsvalet 2004. I denna finns en utförlig redovisning av förberedelsearbetet och genomförandet av valet. När det gäller brister och felaktigheter i genomförandet av valet så är dessa enligt myndigheten få. I den del där brister förekommit så är det främst i informationsutbytet mellan EU:s medlemsstater när det gäller i vilket land unionsmedborgare anmält att de vill rösta. Bristerna förklaras främst av medlemsstaternas skilda valsystem och administrativa rutiner. Kostnaderna för valet uppgick till ca 127 miljoner kronor. Detta är väsentligt lägre än beräknat, och förklaras till stor del av det låga valdeltagandet vilket fick till följd att kostnaderna för den s.k. poströstningen och sammanräkningen av rösterna blev lägre än förväntat. Vidare kunde en del valmaterial som anskaffats för 2002 års allmänna val och 2003 års nationella folkomröstning användas i 2004 års val till Europaparlamentet. Den största utgiftsposten, ca 63 miljoner kronor, avsåg ersättningen till Posten AB för poströstningen. Produktionen av valmaterial var den näst största utgiftsposten och uppgick till ca 20 miljoner kronor. Kostnaderna för ersättning till kommunerna, länsstyrelserna och andra myndigheter uppgick till ca 13 miljoner kronor. Ersättningen har bl.a. avsett kommunernas insatser i samband med den s.k. institutionsröstningen. Merparten av kommunernas kostnader för insatser i samband med valen belastar emellertid kommunernas egna budgetar.

En kostnadsjämförelse mellan 1999 och 2004 års val till Europaparlamentet är svår att göra då

organisationen för valadministrationen har förändrats mellan dessa val.

Den 15 maj 2005 genomfördes val till Sametinget. Valdeltagandet bland de som anmält sig till röstlängden var totalt sett ca 63 procent – 64 procent bland männen och 62 procent bland kvinnorna. År 2001 var valdeltagandet totalt sett 65 procent. Andel röstberättigade var i 2005 års val 7 179 personer. Ansvaret för genomförandet av valet delas mellan Sametinget, Valmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län. Valmyndighetens förberedelsearbete har bestått av bl.a. möten med företrädare för Sametinget och länsstyrelsen i Norrbottens län, utvecklingsarbete avseende valdatasystemet och upphandling av valedlar och röstkort. Genomförandet av valet har enligt myndigheten förlöpt väl. Myndighetens roll att publicera slutsammanräkningen av valet fungerade planerligt. En närmare redogörelse av valet kommer att lämnas i myndighetens kommande årsredovisning.

Vidare har Valmyndigheten under 2005 påbörjat förberedelsearbetet inför 2006 års val. Bland annat har myndigheten fortsatt utvecklingsarbetet av valdatasystemet. Systemet, som möjliggör en koordning av alla aktörer som har roller i genomförandet av valet, har bl.a. uppdaterats för att anpassas till den föreslagna nyordningen som innebär att kommunerna får ta över ansvaret för förtidsröstningen. Därutöver har Valmyndigheten ett löpande arbete när det gäller att bl.a. följa den nationella och internationella utvecklingen av elektronisk röstning samt utse nya ledamöter till riksdagen.

Mångvetenskaplig demokratiforskning

Under 2005 delade Vetenskapsrådet ut stöd till fem forskningsprojekt om sammanlagt fem miljoner kronor. Fyra av projekten skall avslutas 2007 och det femte projektet 2008, vilket innebär att det ännu inte går att säga något om tänkbara effekter av de särskilda medlen. Vetenskapsrådet bedömer satsningen som lyckad med avseende på förnyelse och forskningens inriktning.

3.6.2 Analys och slutsats

Det kan konstateras att valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2004 minskade om man ser till hela landet, men att det finns kommuner där trenden var den motsatta. Bland det mest

oroande är att valdeltagandet i gruppen förstågångsväljare har sjunkit ytterligare.

Utvärderingen av regeringens demokratisatsning visar att det är svårt att säga exakt hur satsningen påverkat valdeltagandet. Om 12 miljoner kronor var en tillräcklig nivå för att insatserna skulle få bästa genomslag är svårt att säga. Dock framgår av utvärderingen att satsningen borde ha inletts tidigare än under själva valåret. Vidare visar utvärderingen på att det finns ett behov av särskilda satsningar för att nå ut till de grupper i samhället som röstar i mindre utsträckning. Regeringen kommer därför, vilket även aviserades i förra årets budgetproposition, genomföra en demokratisatsning inför 2006 års allmänna val. Till skillnad från 2004 års demokratisatsning kommer kommande demokratisatsning inledas redan året innan valet, dvs. under 2005. En närmare redogörelse för de olika delarna av demokratisatsningen lämnas i avsnittet 3.9.

När det gäller utvärderingen av riksdagspartiernas informationsinsatser så konstaterar regeringen att det finns ett behov av fortsatt diskussion mellan riksdagspartierna om behovet och ändamålen för särskilda informationsinsatser i samband med valen, såväl allmänna val som val till Europaparlamentet. Som tidigare nämnts har regeringen i mars 2005 genomfört ett seminarium tillsammans med riksdagspartierna där utvärderingarna av regeringens demokratisatsning och riksdagspartiernas informationsinsatser inför 2004 års val till Europaparlamentet diskuterats. Vid seminariet diskuterades även, med utgångspunkt från tidigare utvärderingar av 2002 års val, behovet av särskilda insatser inför 2006 års val.

I likhet med vad utvärderingen av riksdagspartiernas informationsinsatser inför 2004 års val till Europaparlamentsvalet kom fram till, konstaterar regeringen att det inte är möjligt att ange vilka effekter som de särskilda medlen hade.

Regeringen bedömer trots detta att det finns ett fortsatt behov av särskilda medel för riksdagspartiernas informationsinsatser inför valen. Detta för att säkerställa att information når ut till alla grupper röstberättigade (se även avsnitten 3.9 och 3.10.1).

När det gäller Valmyndighetens förberedelsearbete och genomförande av 2004 års val så är regeringens bedömning att detta fungerat väl. Vad avser myndighetens insatser i samband med Sametingsvalet konstaterar regeringen att

myndigheten gjort ett bra arbete. Dock är det för tidigt att ge en helhetsbedömning förrän regeringen i kommande årsredovisning fått en utförligare redovisning.

I dialogen med myndigheten har regeringen understrukit vikten av ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller bl.a. informationsinsatser till de röstberättigade. Vidare kommer den nya valagen att innebära nya uppgifter för Valmyndigheten varav en viktig roll är dialogen med kommunerna när det gäller det nya ansvaret för förtidsröstningen. Den nya ordningen för förtidsröstningen kommer att följas upp.

När det gäller Vetenskapsrådets arbete med att stimulera mångvetenskaplig demokratiforskning är det för tidigt att dra några slutsatser.

Även insatser inom andra politikområden bidrar direkt eller indirekt till att öka medborgarnas deltagande i de politiska processerna.

Regeringens bedömning är att de statliga insatserna i flera avseenden har stärkt medborgarnas möjligheter till deltagande i den demokratiska processen samt bidragit till att valen har kunnat genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet.

Vidare har andra aktörer än staten viktiga roller för att måluppfyllelsen skall uppnås.

3.7 Resultat för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning

3.7.1 Resultat

Målet för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning är att värna integriteten, yttrandefriheten samt rättssäkerheten i den offentliga verksamheten.

Genom sin tillsynsverksamhet, bevakning på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området, reglering av skadestånd och andra ersättningsanspråk mot staten samt genom sina övriga funktioner bidrar Justitiekanslern till att målen uppfylls. Även Datainspektionen bidrar till att målen uppfylls genom sin tillsyn av behandling av personuppgifter.

En utförligare resultatredovisning sker under avsnittet 3.10.

3.8 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2004 avseende Valmyndigheten, Datainspektionen och Justitiekanslern.

3.9 Politikens inriktning

En långsiktig demokratipolitik

Demokrati förutsätter förverkligande av de mänskliga rättigheterna. Samtidigt förutsätter de mänskliga rättigheterna ett demokratiskt styrelseskick och stärks av en demokrati baserad på ett brett medborgerligt deltagande. I regeringens skrivelse Demokratipolitik (skr. 2003/04:110) slår regeringen fast att demokratipolitiken bör omfatta såväl insatser för ett ökat och mer jämlikt medborgerligt deltagande som insatser för att främja de mänskliga rättigheterna.

Medborgerligt deltagande

Insatserna för att underlätta och främja medborgerligt deltagande skall präglas av ett rättighetsperspektiv. Ett rättighetsperspektiv innebär bl.a. att de mänskliga rättigheterna skall ligga till grund för vilka prioriteringar som görs mellan olika insatser. När de mänskliga rättigheterna är tillgodosedda ökar människors möjligheter att ta makten över sina egna liv – vanmakt kan vändas till egenmakt.

Det finns i dag ett stort antal kvinnor och män som upplever ett utanförskap i förhållande till de demokratiska processerna. Många gånger är det de personer som är mest marginaliserade och utsatta i samhället som har sämst förutsättningar att delta. Utanförskapet är ett hot mot demokratin, inte enbart för dem som är utanför, utan för alla. Därför avser regeringen arbeta än mer för att minska utanförskapet och för att skapa ett ökat och mer jämlikt deltagande. Demokratipolitiken bör kontinuerligt ses över och utvecklas så att människors förutsättningar för inflytande, insyn och ansvarsutkrävande är goda. För att ta nya steg i det kontinuerliga arbetet och för att ta ett helhetsgrepp om demokratipolitiken och de mänskliga rättigheterna kommer regeringen bjuda in till ett

rådslag om demokrati och inleda en process som skall bygga på deltagande och en öppen dialog för att ringa in områden och frågor och att identifiera utmaningar och möjligheter för den framtida demokratipolitiken. Denna diskussion kommer att ske inom ramen för demokratisatsningen 2005/06 och utgöra grunden för det fortsatta demokratiutvecklingsarbetet.

Demokratipolitikens nuvarande inriktning när det gäller att främja och underlätta medborgerligt deltagande har tre utgångspunkter; att stärka förutsättningarna för deltagande, att undanröja hinder för deltagande samt att skapa möjligheter för ett ökat och mer jämlikt deltagande. Viktiga frågor framöver är bl.a. deltagande mellan valen, belysningen av medborgerligt deltagande utifrån ett rättighetsperspektiv samt tydliggörandet av betydelsen av den ytterligare nivå för politiskt inflytande som EU-medlemskapet innebär.

När det gäller den första utgångspunkten att stärka *förutsättningarna* för deltagande är en av demokratipolitikens främsta utmaningar att verka för en mer jämlik fördelning av politiska resurser. I författningar och andra bestämmelser ges det ramverk som styr förutsättningarna för inflytande, insyn och ansvarsutkrävande. Den arbetande författningsutredningen (dir. 2004:96) har en central uppgift i denna del för att peka ut en framtida inriktning för ramverket. Relationen mellan dels staten, landstingen och kommunerna och dels regeringen och de statliga myndigheterna ses över av den s.k. Ansvarskommittén (dir. 2003:10, 2004:93).

Förslaget till ny vallag som regeringen presenterat i propositionen 2004/05:163 innebär stora ändringar av valadministrationen, framför allt när det gäller ansvaret för den s.k. förtida röstningen. Regeringen kommer noga att följa Valmyndighetens och kommunernas förberedelsearbete inför valet 2006 för att säkerställa att den nya ordningen fungerar. Förändringarna i valadministrationen kommer även att följas upp och utvärderas.

De politiska partierna har ett betydande ansvar när det gäller att fånga upp och kanalisera medborgarnas engagemang och vilja att påverka samhällets utveckling. I en representativ demokrati bygger partiernas legitimitet på att de förmår att möta medborgarnas krav, önskemål och förväntningar när det gäller det politiska arbetets former och innehåll. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att en särskild satsning om 15 miljoner kronor för riksdagspartiernas infor-

mationsinsatser inför 2006 års allmänna val genomförs. Detta för att säkerställa att information kan nå ut till de olika grupper röstberättigade i samhället som har behov av särskild information.

Även det övriga föreningslivet utgör en viktig arena för samhällsengagemang. Regeringen kommer hösten 2005 tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av den statliga folkrörelsepolitiken.

Den andra utgångspunkten för demokratiutvecklingsarbetet handlar om att undanröja *hinder* för deltagande. I en demokrati där alla har rätt till likabehandling är förekomsten av strukturell diskriminering oacceptabel. Att synliggöra och motverka strukturella hinder som påverkar olika individers deltagande – och därmed makt och inflytande – är och kommer även framöver vara en prioriterad fråga i regeringens demokratiarbete. Det är grundläggande för den representativa demokratin att alla kvinnor och män, flickor och pojkar, kan delta i samhällslivet. Det ligger i alla medborgares intresse att så sker. Hinder för vissa grupper att delta är således hinder för hela demokratin och alla medborgare. En ständig uppföljning av dessa frågor behövs. Bland annat kommer regeringen, vilket aviserats i Demokratiskrivelsen samt i förra årets budgetproposition, ge Handikappombudsmannen och HANDISAM i uppdrag att – med utgångspunkt i Handikappombudsmannens tillgänglighetscenters arbete respektive arbetet för ökad kompetens om bemötande – särskilt verka för att stärka funktionshindrades möjligheter till politiskt deltagande.

Att kvinnor och män på grund av den rådande könsmaktsordningen i samhället, där män som grupp är överordnade kvinnor som grupp, och kvinnor som grupp är underordnade män som grupp, inte ges samma reella rättigheter och möjligheter till makt och inflytande är ett fundamentalt demokratiproblem och innebär en kränkning av rätten till likabehandling. Demokratipolitiken bör därför utgå från en feministisk analys av demokratins villkor och funktionssätt. Bättre underlag behövs för att kunna förklara mäns överrepresentation på högre nivåer i samhället och i näringslivet. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering inom politikområdet, bl.a. när det gäller kvinnors och mäns deltagande som förtroendevalda.

Det är dock inte tillräckligt med studier kring diskrimineringsperspektivet. Regeringen genomför därför en dialog med olika aktörer kring diskrimineringsfrågorna. Detta gäller såväl förtroendevaldas villkor som övriga medborgares möjligheter att delta i den demokratiska processen. Ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte har inletts mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting kring frågor om hinder och möjligheter för personer med utländsk bakgrund att delta i politiken. Detta har bl.a. resulterat i den tidigare nämnda skriften ”Dekor eller deltagare?”.

Fortsatta insatser för att motverka diskriminering är nödvändiga. Insatser behöver göras inom politikområdet för att bl.a. nå de integrationspolitiska målen. Regeringen kommer därför inom ramen för demokratisatsningen 2005/06 genomföra olika aktiviteter som belyser bemötandefrågorna (se mer nedan).

Förekomsten av hot och våld mot de demokratiska institutionerna och dess företrädare i stat, kommun och landsting utgör ett allvarligt hot mot demokratin. Den parlamentariskt sammansatta kommittén med uppdrag att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda kommer under 2006 att lämna sitt slutbetänkande. Regeringen kommer därefter att överväga åtgärder inom området.

När det gäller den tredje utgångspunkten för demokratiutvecklingsarbetet, skapandet av *möjligheter* för ett ökat och mer jämlikt deltagande, så förutsätter det representativa systemet att det finns människor som vill och kan åta sig politiska förtroendeuppdrag. Det är också av yttersta vikt att denna rätt och möjlighet gäller alla medborgare. Det är därför viktigt att villkoren för bl.a. de förtroendevalda är goda. Regeringen avser därför att genomföra en kartläggning av förutsättningarna för beslutsfattande på distans.

Formerna för inflytande och påverkan måste bli fler och bättre. Det är viktigt att människor upplever att det finns kanaler som möjliggör inflytande och ser dessa som medel som det är meningsfullt att utnyttja. Regering och riksdag kan genom lagstiftning och stimulansåtgärder påverka utvecklingen, men ett stort ansvar vilar också på kommuner och landsting samt på de politiska partierna. Om människor känner att det är möjligt att delta och påverka mellan valen ökar sannolikheten att de också väljer att använda sin rösträtt på valdagen. Det finns således

ett tydligt samband mellan graden av medborgerligt deltagande mellan valen och det faktiska valdeltagandet.

Redan under hösten 2005 kommer regeringen att inleda en demokratisatsning inför 2006 års val. Under 2006 avser regeringen avsätta 20 miljoner kronor för detta arbete. Demokratisatsningen 2005/06 kommer bestå av två delar: 1) Insatser för ökat valdeltagande och om röstningens betydelse 2) En bred dialog om demokrati. Dialogen om demokrati är den dialog som regeringen vill fördjupa med medborgarna om hur olika upplevda problem kring makt och inflytande kan motverkas.

Inom ramen för den första delen av satsningen kommer insatser i bl.a. stadsdelar som omfattas av de lokala utvecklingsavtalen och i glesbygdsorter samt aktiviteter för att lyfta fram röstningens betydelse och om hinder för deltagande genomföras. Även insatser i samband med skolval runt om i landet kommer ske. Den andra delen kommer att utgöras av ett rådslag som avses genomföras runt om i landet. Därutöver kommer forskningsstudier och uppföljningsinsatser genomföras.

Demokratisatsningen kommer att rikta sig till alla grupper i samhället, men främst till dem som deltar i lägst utsträckning. Satsningen är därför i linje med målet för politikområdet såväl som de integrationspolitiska målen för demokratipolitiken.

Informationsteknologin kan spela en stor roll när det gäller att främja och underlätta för medborgarnas deltagande i demokratiska processer liksom möjligheten till information om offentlig verksamhet, både i Sverige och internationellt. Det uppdrag som regeringen givit åt Örebro universitet om att bl.a. utreda användningen av informationsteknik, t.ex. Internet och mobiltelefoni, i demokratiska beslutsprocesser och förekomsten av eventuella rättsliga och tekniska hinder kommer att redovisas under hösten 2005. Därefter kommer regeringen att överväga ytterligare åtgärder inom området.

Forskningen kring demokratifrågorna är av central betydelse för att öka mångfalden i kunskapsuppbyggnaden och därmed kvaliteten i underlaget till det offentliga samtalet om demokratin. Frågan om den framtida forskningen kring offentlig sektor och demokrati bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Som ovan nämnts kommer även vissa forsknings- och

uppföljningsinsatser att genomföras inom ramen för demokratisatsningen 2005/06.

Insatserna för ökat medborgerligt deltagande bör utformas med hänsyn till att Sverige är en flernivådemokrati där medborgarna har flera arenor för politiskt inflytande – den kommunala och landstingskommunala, den nationella och den europeiska.

Regeringen deltar aktivt i arbetet med utvecklingen av bl.a. medborgerligt deltagande och inflytande inom ramen för EU. Regeringen avser också att arbeta aktivt för att öka medborgarnas kunskap om och deltagande i EU:s beslutsprocesser. Bland annat kommer regeringen mot bakgrund av erfarenheterna av EU 2004-kommitténs arbete överväga framtida åtgärder inom området.

Inom Europarådet kommer regeringen fortsätta att aktivt driva frågor om demokratiutveckling, bl.a. gäller detta det nyligen inrättade Demokratiforumet.

När det gäller det internationella erfarenhetsutbytet kan bl.a. nämnas att Sverige innehar ordförandeskapet i Östersjöstaternas råds arbetsgrupp för demokratiska institutioner (WGDI) under perioden juni 2005–juni 2006. Vidare har Sverige ett nära samarbete med bl.a. Spanien kring t.ex. de nationella demokratiutvecklingsfrågorna.

Demokratipolitiken innebär att demokratiperspektivet måste genomsyra alla politikområden för att lyckas. Samverkan mellan olika politikområden skall stärkas. Detta arbete genomförs bl.a. inom ramen för den interdepartementala arbetsgruppen för demokrati, forskning och utveckling. Arbetsgruppen arbetar för närvarande bl.a. med att undersöka möjligheterna till ett utökat elektroniskt remissförfarande samt med att ta fram en exempelsamling på samråds- och deltagandeformer mellan regeringen och det civila samhället.

Uppföljningen av demokratipolitiken utvecklas kontinuerligt. Flera utvecklingsprojekt kommer att genomföras inom ramen för demokratisatsningen 2005/06. Detta bl.a. för att stärka arbetet med att utveckla indikatorer för demokratipolitikens mål och de integrationspolitiska målen inom politikområdet. Vidare kommer SCB:s demokratidatabas att utvecklas med ytterligare uppgifter om kommunernas och landstingens förnyelsearbete.

Det nationella arbetet för de mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheterna förutsätter ett demokratiskt styrelseskick och stärks av en demokrati baserad på ett brett medborgerligt deltagande.

I januari 2002 lade regeringen fram skrivelsen En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (skr. 2001/02:83) för riksdagen. Under hösten 2004 följdes handlingsplanen upp och utvärderades.

Arbetet med att ta fram den andra nationella handlingsplanen pågår för närvarande. Regeringen planerar att lägga fram handlingsplanen för riksdagen i form av en skrivelse i början av 2006. Utgångspunkten för den nya handlingsplanen är att den skall gälla under perioden 2006–2009. Skrivelsen kommer att innehålla dels en kartläggning av brister vad avser skyddet för och främjandet av mänskliga rättigheter i Sverige, dels framåtblickande åtgärder för att stärka de mänskliga rättigheterna på nationell nivå.

Handlingsplanen kommer att präglas av ett tydligt fokus på skydd mot diskriminering. Därmed betonas att skydd mot diskriminering och relaterad intolerans handlar om mänskliga rättigheter. Vidare kommer frågor om ekonomiska och sociala rättigheter att ges en ökad tyngd i den nya handlingsplanen i jämförelse med den första.

Områden som särskilt lyftes fram i utvärderingen av den första handlingsplanen var myndigheternas ansvar för förverkligandet av mänskliga rättigheter och vikten av tydliga instruktioner till myndigheterna på detta område. Vidare betonades kommunernas och landstingens roll för att skydda och främja rättigheterna, liksom behovet av stärkt och verksamhetsanpassad utbildning om mänskliga rättigheter. Dessa områden kommer att ges ökad prioritet i den andra handlingsplanen. Det finns ett behov av att höja kunskapen om mänskliga rättigheter och att integrera detta perspektiv inom den offentliga verksamheten på såväl nationell som kommunal nivå så att de mänskliga rättigheterna kan förstås i relation till det dagliga arbetet.

Även vikten av information om mänskliga rättigheter riktad mot allmänheten betonades i utvärderingen av den första handlingsplanen.

Regeringens webbplats för mänskliga rättigheter (www.manskligarattigheter.gov.se) kommer även fortsättningsvis att vara en central informationskanal för regeringen i dess arbete för de mänskliga rättigheterna. Regeringen kommer också att arbeta för att via andra kanaler nå ut med information om mänskliga rättigheter till utsatta grupper bland allmänheten. Information bör finnas tillgänglig på olika språk och vara tillgänglig för personer med funktionshinder.

Organisatoriska förändringar kommer att bli nödvändiga för genomförandet av åtgärder med att integrera perspektivet mänskliga rättigheter inom den offentliga verksamheten och främja verksamhetsanpassad utbildning på detta område. Även arbetet med information riktad mot allmänheten förutsätter en ny struktur.

Individens yttrandefrihet och integritet samt en rättssäker förvaltning

Yttrandefriheten och informationsfriheten är grundläggande och omistliga fundament i en demokrati. Det är också viktigt att den enskildes integritet inte kränks.

I en demokrati är det avgörande att den offentliga verksamheten bedrivs i enlighet med de beslut som regering och riksdag fattar. Den enskilde måste kunna lita på att myndigheter och andra som verkar inom den offentliga förvaltningen följer lagar och förordningar. För en väl fungerande demokrati skall rättssäkerhet och effektivitet prägla förvaltningen. Genom bl.a. Justitiekanslerns tillsynsverksamhet och myndighetens skaderegleringsverksamhet värnas rättssäkerheten och effektiviteten inom den offentliga förvaltningen.

3.10 Budgetförslag

3.10.1 46:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 3.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	164 920	Anslags- sparande	73 030
2005	Anslag	18 200 ¹	Utgifts- prognos	17 956
2006	Förslag	281 090		
2007	Beräknat	25 090		
2008	Beräknat	25 090		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Från anslaget betalas statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till vissa myndigheter, Posten AB och kommunerna för biträde i samband med val. Vidare ingår Vetenskapsrådets satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning.

Anslagsbelastningen beror till största delen på vilka val som hålls under året. Under 2004 har val till Europaparlamentet genomförts. Anslaget har under 2004 även använts för en särskild demokratisatsning om 12 miljoner kronor (inklusive anslagssparande från 2003) samt till riksdagspartierna information inför Europaparlamentsvalet om sammanlagt 20 miljoner kronor. Skillnaden mellan anslaget nivå för 2004 och utgiftsprognosen förklaras främst av att ersättningen till Posten AB blev lägre än tidigare beräknat, då poströstningen minskade i jämförelse med tidigare val.

Under 2005 avser kostnaderna dels Valmyndighetens kostnader i samband med Samedingsvalet, valadministrationens förberedelsearbete inför 2006 års val samt medel till Vetenskapsrådet för mångvetenskaplig demokratiforskning.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 2006 skall uppgå till 281 090 000 kronor för genomförandet av allmänna val. Av dessa avser 103 000 000 kronor, under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med prop. 2004/05:163 Ny vallag, ersättning till kommunerna för genomförandet av den s.k. förtidsröstningen.

Vidare avsätts 20 000 000 kronor för en ny demokratisatsning och administrationen av

satsningen. I demokratisatsningen kommer bl.a. ingå insatser för att öka valdeltagandet och för att uppmärksamma röstningens betydelse. Inom ramen för satsningen kommer även insatser göras för att främja en bred dialog om demokratin. Vidare kommer även bl.a. forsknings- och uppföljningsstudier genomföras (se även avsnitt 3.9).

Vidare avsätts 15 000 000 kronor för särskilda medel till riksdagspartierna för informationsinsatser inför 2006 års val. Medlen är avsedda att säkerställa att information kan nå ut till olika grupper röstberättigade i samhället som har behov av särskild information. Detta kan t.ex. avse röstberättigade med utländskt medborgarskap. Inom ramen för satsningen kommer även en uppföljning och utvärdering genomföras.

Inom anslaget finns även 5 000 000 kronor för mångvetenskaplig demokratiforskning.

Anslaget minskas med 110 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

För 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 25 090 000 kronor per år.

Tabell 3.3 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	18 200	18 200	18 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	262 890	262 890	262 890
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-256 000	-256 000
Förslag/beräknat anslag	281 090	25 090	25 090

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.10.2 46:2 Justitiekanslern

Tabell 3.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	17 774	Anslags- sparande	898
2005	Anslag	19 736 ¹	Utgifts- prognos	18 163
2006	Förslag	20 519		
2007	Beräknat	20 848 ²		
2008	Beräknat	21 206 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 20 519 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 20 519 tkr i 2006 års prisnivå.

Anslaget finansierar Justitiekanslerns verksamhet. Justitiekanslern är regeringens högste ombudsman. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern har från den 1 april 2005 övertagit den rätt som Domstolsverket har haft när det gäller att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden (den s.k. talerätten). Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Justitiekanslerns övergripande mål är att värna integriteten, yttrandefriheten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Justitiekanslern skall i sin tillsynsverksamhet bidra till en fortsatt hög kvalitet inom den offentliga verksamheten, inom sin skaderegleringsverksamhet se till att den enskilde kommer till sin rätt utan att det allmännas intresse sätts åt sidan samt på tryckfrihetens och yttrandefrihetens områden bidra till en effektiv och rätts-säker rättstillämpning och lagföring.

Resultatbedömning

Justitiekanslern har under 2004 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten bl.a. genom sin inspektionsverksamhet. Fem inspektioner har utförts under året. Myndigheterna som inspekterades bedömdes fungera väl men Justitiekanslern gjorde vissa uttalanden om förhållanden som

kunde förbättras. Kontroller av myndigheters ärendeförteckningar har också genomförts under året. För att verka för ett starkt förtroende för advokatväsendet har Justitiekanslern granskat beslut som advokatsamfundet fattat i disciplinärenden. Av det totala antalet ärenden som inkom till myndigheten under 2004 utgjorde tillsynsärendena cirka 19 procent. Kritik har uttalats i 17 ärenden vilket motsvarar cirka två procent av de avgjorda ärendena.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har fortgått under året. Under den senaste tioårsperioden har antalet ärenden inom denna kategori ökat märkbart och under 2004 ökade antalet inkomna ärenden med cirka 11 procent. Knappt hälften av de inkomna ärendena avsåg brottet hets mot folkgrupp. Under året inleddes 17 förundersökningar, varav sju avsåg brottet hets mot folkgrupp. Åtal väcktes i tre ärenden. Det stora flertalet anmälningar om hets mot folkgrupp föranleder inte någon åtgärd från Justitiekanslerns sida, främst för att de anmälda yttrandena inte har bedömts vara brottsliga eller för att Justitiekanslern inte varit behörig åklagare. Under året har beslut fattats att inleda förundersökning i ett ärende som avser misstanke om hets mot homosexuella och en förundersökning rörande misstanke om brottet olaga våldsskildring.

Skadeståndsärendena utgjorde även under 2004 den dominerande ärendegruppen, cirka 43 procent av de ärenden som inkom till Justitiekanslern. Drygt hälften av de inkomna skadeståndsärendena gällde begäran om ersättning från personer som varit frihetsberövade. Ersättningsanspråket medgavs helt eller delvis i drygt 90 procent av ärendena. Justitiekanslerns beslut godtas i hög grad av dem som ansöker om ersättning. Endast i undantagsfall driver den som fått sitt ärende prövat av Justitiekanslern frågan vidare till domstol. Här bör nämnas att Justitiekanslerns prövning av skadeståndsanspråk som grundas på påståenden om fel eller försummelse i statlig verksamhet också innefattar ett mått av tillsyn. Ett beslut om att ersättning skall utgå i ett sådant ärende innebär vanligtvis, direkt eller indirekt, att berörda myndigheter kritiserats.

Knappt hälften av skadeståndsärendena avser skadestånd enligt skadeståndslagen. Under året har 32 rättegångar avseende skadestånd enligt skadeståndslagen avslutats. I fem av dessa har förlikning träffats, i tre fall har skadestånd dömts

ut och i de resterande 27 fallen har käromålen ogillats.

Den genomsnittliga handläggningstiden för skadeståndsärenden har fortsatt att öka något även under 2004.

Justitiekanslerns verksamhet i domstol bedrivs nästan uteslutande av Justitiekanslerns egen personal. Advokater anlitas i begränsad utsträckning. Denna ordning innebär att verksamheten totalt sett blir mer kostnadseffektiv.

Inom området integritet har Justitiekanslern under året arbetat med att stabilisera praxis och att föra talan i domstol i syfte att få fram prejudikat.

Totalt sett har antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern ökat med ca 11 procent mellan 2003 och 2004. Ökningen hänförs till första hand till skadeståndsärenden och i andra hand till ärenden om allmän kameraövervakning.

Justitiekanslern har under 2004, liksom tidigare år, prioriterat avgörandet av äldre ärenden. Antalet ärenden i balans har under året fortsatt att minska. Två skadeståndsärenden och ett tillsynsärende som avser klagomål eller anspråk från enskilda var äldre än två år vid utgången av 2004.

Justitiekanslern har redovisat sitt miljöledningsarbete enligt de riktlinjer som miljödepartementet lämnat.

Vid årsskiftet 2004/05 var 18 personer anställda hos Justitiekanslern. Därutöver tjänstgjorde en notarie på myndigheten. Justitiekanslern har en jämn könsfördelning på alla nivåer i verksamheten.

Analys och slutsatser

Justitiekanslern är regeringens ombudsman och har till uppgift att värna grundläggande demokratiska värden och rättigheter för den enskilde. Justitiekanslern har därför en central och speciell roll inom statsförvaltningen. Inom myndigheten finns en gedigen juridisk kompetens och bl.a. genom sin tillsynsverksamhet får Justitiekanslern en god överblick över myndigheternas verksamhet. Justitiekanslerns verksamhet är i allt väsentligt författningsreglerad och styrs i stor utsträckning av de anmälningar m.m. som inkommer från enskilda, polis- och åklagarmyndigheter. Myndigheten har därför svårt att själv påverka arbetsbördan.

Under 2004 har Justitiekanslern i huvudsak uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Regeringen ser positivt på Justitiekanslerns arbete för att värna integriteten, yttrandefriheten och rättsäkerheten i den offentliga verksamheten. Samtidigt vill regeringen framhålla vikten av att brott mot tryck- och yttrandefriheten bekämpas med kraft. Detta gäller särskilt brottet hets mot folkgrupp, bl.a. sådan hets som riktas mot homosexuella. Dessa ärenden kräver inte sällan omedelbara och resurskrävande insatser. Beträffande Justitiekanslerns skadereglerande verksamhet så är det en stor fördel, för den som anser sig ha blivit felbehandlad i statlig verksamhet, att vid sidan av domstolarna ha tillgång till en ordning som på ett förhållandevis enkelt och billigt sätt möjliggör en kvalificerad och effektiv prövning av ersättningsanspråk. Samtidigt får Justitiekanslern genom denna verksamhet kunskap om förhållanden inom förvaltningen som väl kompletterar Justitiekanslerns tillsynsfunktion.

Justitiekanslern har i det närmaste uppfyllt målet att ärenden som avser klagomål från enskilda och som inte förs till rättegång bör vara avslutade inom två år från det att de kom in till myndigheten. Tre ärenden var äldre än två år vid utgången av 2004. Målet att minska antalet ärenden i balans har uppfyllts.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att Justitiekanslern redovisat ett gott resultat för 2004.

Regeringens överväganden

För uppdraget att representera Sverige i de internationella oljeskadefonderna får Justitiekanslern ersättning efter rekvisition med 150 000 kronor per år. För finansiering av den från Domstolsverket övertagna uppgiften att bevaka och överklaga rättshjälpsbeslut förs 1 900 000 kronor från anslaget 4:5 *Domstolsverket m.m.* till anslaget 46:2 *Justitiekanslern*.

Anslaget minskas med 110 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att Justitiekanslerns anslag för 2006 fastställs till 20 519 000 kronor. Åren 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 20 848 000 kronor respektive 21 206 000 kronor.

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	18 311	18 311	18 311
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	418	718	1 045
Beslut	-110	-112	-114
Överföring till/från andra anslag	1 900	1 930	1 964
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	20 519	20 848	21 206

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.10.3 46:3 Datainspektionen

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2004	Utfall	30 276	2 445	
2005	Anslag	31 117 ¹		29 706
2006	Förslag	31 620		
2007	Beräknat	32 118 ²		
2008	Beräknat	32 660 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 31 620 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 620 tkr i 2006 års prisnivå.

Anslaget finansierar Datainspektionens verksamhet. Datainspektionen är central förvaltningsmyndighet med uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Resultatbedömning

Datainspektionens verksamhet var under 2004 indelad i tre verksamhetsgrenar

- Tillsyn över behandlingen av personuppgifter (datalagen och personuppgiftslagen).
- Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamheten (kreditupplysnings- och inkassolagen).

- Tillsyn över personregister inom polis- och tullsamarbetet (Europol-, Schengen- och CIS-konventionerna).

Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Under 2004 har 116 inspektioner av personuppgiftsbehandling inletts, vilket är en minskning med 68 jämfört med 2003. Orsaken till minskningen är att Datainspektionen koncentrerat sitt arbete på att avgöra äldre ärenden och få ned ärendebalansen. Under året avslutades 296 inspektionsärenden. I inspektionsverksamheten har tonvikten lagts på temainspektioner, exempelvis kontroll av behandlingen av känsliga personuppgifter hos kommuner, personuppgifter om dem som lämnar prover till biobankar och behandling av personuppgifter i samband med ett anställningsförfarande samt hur banker hanterar begäran om registerutdrag. Vid inspektionen av kommunernas behandling framkom att en tredjedel av socialnämnderna saknade rutiner för att hantera sekretessmarkerade personuppgifter, vilket är anmärkningsvärt. Mindre än hälften av nämnderna har rutiner för hur en begäran om registerutdrag skall hanteras. En tredjedel av de inspekterade nämnderna lämnade ingen information alls till de registrerade. De som lämnade information uppfyllde i många fall inte de krav som finns i personuppgiftslagen. För att komma till rätta med bristerna har Datainspektionen tagit kontakt med Svenska Kommunförbundet och genomfört en konferens riktad till kommunerna.

Det har under 2004 kommit in 456 klagomål som gäller personuppgiftslagen (PuL) jämfört med 421 året innan. Klagomålen har till största delen rört publicering av personuppgifter på Internet, direktadresserad reklam, gallring, användning av personnummer och information. Några klagomål har rört användandet av biometrisk data uppgifter.

Under året har drygt 80 procent av informationsverksamheten rört PuL och i första hand koncentrerats på utbildning av personuppgiftsombud. Efterfrågan på utbildning och information är enligt inspektionen stor. Inspektionens webbplats och telefonservice används för att föra ut information och besvara frågor.

Under året har 307 nya anmälningar gjorts av personuppgiftsombud. Vid årets slut hade totalt 5631 personuppgiftsansvariga anmält ombud.

Ökningen under året uppgår till 5,8 procent. Målet i regleringsbrevet var att antalet skulle ökas med minst 5 procent.

Ett av målen inom verksamhetsgrenen har under året varit att inspektionen skulle arbeta aktivt för att det kommer till stånd en ökad självreglering genom bl.a. branschöverenskommelser och att inspektionen under året skulle avge yttranden över minst två nya branschöverenskommelser. Datainspektionen har under 2004 avgett två yttranden över slutliga förslag till branschöverenskommelser och ytterligare två branschöverenskommelser är under beredning. Endast en ny branschöverenskommelse har tillkommit under året. Inspektionens bedömning är att branschöverenskommelser synes passa få branscher och att de flesta branscher tycks föredra systemet med personuppgiftsombud.

Enligt inspektionens bedömning bidrar verksamheten till att behandlingen av personuppgifter inte medför otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet. Med hänsyn till vad som framkommit vid inspektioner och till att klagomålen är relativt få anser Datainspektionen att det finns ett gott skydd för den personliga integriteten i Sverige. Behandlingen av personuppgifter i samhället är dock mycket omfattande och inspektionen vare sig kan eller bör kontrollera all sådan behandling.

Den samlade bedömningen är att målen för verksamhetsgrenen i allt väsentligt uppnått.

Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamheten

Under 2004 har 29 tillsynsärenden inom kreditupplysning inletts och 36 avslutats. Ärendebalansen har minskat från 17 till 11 ärenden. Allmänhetens klagomål handlar, liksom tidigare, i första hand om missvisande uppgifter i kreditupplysningsregistren och personupplysningar som beställts utan att det finns något legitimt behov. Tillsynen har därför främst varit inriktad på dessa områden. I de flesta fall har kreditupplysningsföretagen rättat till felen och några vidare åtgärder från inspektionen har inte blivit aktuella.

Åtta nya tillståndsansökningar har inkommit under året.

Under året kom det in 68 klagomål vilket är en minskning jämfört med föregående år (81 vardera under 2002 och 2003). I de fall utredning

visat att fel hade begåtts har kreditupplysningsföretagen anmodats att vidta rättelse.

Inom inkassoområdet har under året 171 tillsynsärenden inletts, varav 29 fältinspektioner. 176 ärenden har avgjorts. Ärendebalansen har minskat från 17 till 12 ärenden. Kritik har framförts i ungefär hälften av ärendena. Möjligheten för gäldenärer att nå inkassoombudet har blivit bättre jämfört med förra året. Datainspektionen har fortsatt att undersöka krav avseende äldre fordringar och noterat en klar förbättring rörande preskriptionshanteringen.

Antalet klagomål var under året 309 jämfört med 750 år 2003. Det stora antalet klagomål 2003 avsåg fordringar till följd av påstådd uppkoppling mot porrsidor på Internet. Denna typ av fordringar har minskat under året.

Grunden för fordran är fortfarande bristfällig. Datainspektionen kommer under 2005 fortsätta att granska detta hos de inkassobolag som hanterar stora fordringsmängder med hjälp av filöverföringar från sina uppdragsgivare.

Den samlade bedömningen är att målet för verksamhetsgrenen i allt väsentligt har uppnått.

Tillsyn över personregister inom polis- och tullsamarbetet

Datainspektionen har kontrollerat den behandling av personuppgifter som utförs i det nationella Schengen-registret (N-SIS) av SIRENE-kontoret vid Rikspolisstyrelsen. Kontrollen var inriktad på den behandling av personuppgifter som sker i anledning av att Sverige registrerar personer på spärllistan över personer som skall nekas tillträde eller uppehållstillstånd i Schengenländerna. Det framkom inget vid tillsynen som föranledde någon åtgärd från inspektionen.

Inspektionen har också kontrollerat den behandling av personuppgifter som utförs av den nationella Europol-enheten vid Rikspolisstyrelsen.

Datainspektionen har vid ett besök kontrollerat den behandling av personuppgifter som utförs av Tullverket i samband med det internationella tullsamarbetet.

Datainspektionens bedömning är att det vid tillsynen inom detta område inte framkommit något som kräver särskilda åtgärder. Det informationsregister som regleras i Europol-konventionen har emellertid ännu inte startat fullt ut.

Först när konventionen tillämpas i sin helhet kan effekterna av tillsynen bedömas.

Den samlade bedömningen är att målet för verksamhetsgrenen i allt väsentligt uppnåtts.

Regeringens överväganden

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:3 Datainspektionen

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	31 117	31 117	31 117
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	690	1 191	1 736
Beslut	- 187	- 190	- 193
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 620	32 118	32 660

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 187 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att anslaget för 2006 uppgår till 31 620 000 kronor. För 2007 och 2008 har anslaget beräknats till 32 118 000 respektive 32 660 000 kronor.

3.10.4 46:4 Svensk författningssamling

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2004	Utfall	697	Anslags-sparande	179
2005	Anslag	850 ¹	Utgifts-prognos	778
2006	Förslag	845		
2007	Beräknat	845		
2008	Beräknat	845		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 5 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att anslaget för 2006 fastställs till 845 000 kronor. För åren 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 845 000 kronor respektive 845 000 kronor.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:4 Svensk författningssamling

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	850	850	850
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-5	-5	-5
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	845	845	845

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.10.5 46:5 Valmyndigheten

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2004	Utfall	12 356	Anslags-sparande	2 886
2005	Anslag	13 712 ¹	Utgifts-prognos	13 528
2006	Förslag	13 901		
2007	Beräknat	14 142 ²		
2008	Beräknat	14 412 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 13 901 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 901 tkr i 2006 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för Valmyndighetens arbetsuppgifter som central förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar. Vid myndigheten arbetar 12 personer, varav 6 är kvinnor och 6 är män. Åldersstrukturen vid myndigheten är sådan att nyrekryteringar kommer att behöva genomföras de närmaste åren.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 2006 skall uppgå till 13 901 000 kronor. Anslaget minskas med 82 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

För 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 14 142 000 kronor respektive 14 412 000 kronor.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 46:5 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	13 712	13 712	13 712
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	271	513	785
Beslut	-82	-83	-85
Överföring till/från andra anslag		-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	13 901	14 142	14 412

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4 Politikområde Mediepolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet mediepolitik omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och ungdom från skadligt innehåll i massmedierna. Politikområdet är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av budgetpropositionen som behandlar det senare utgiftsområdet återfinns en mer utförlig beskrivning och analys av politikområdet.

4.2 Budgetförslag

4.2.1 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2004	5 878	358	
2005	6 317 ¹		6 232
2006	Förslag	6 403	
2007	Beräknat	6 513 ²	
2008	Beräknat	6 636 ³	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 6 403 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 403 tkr i 2006 års prisnivå.

Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen. Taltidningsnämndens uppgift är att fördela det statliga stödet till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

Tabell 4.2 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	6 317	6 317	6 317
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	124	235	358
Beslut	-38	-39	-39
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 403	6 513	6 636

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 38 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 6 403 000 kronor anvisas under anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 6 513 000 kronor respektive 6 636 000 kronor.

4.2.2 27:2 Presstöd

Tabell 4.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	517 854	Anslags- sparande	47 061
2005	Anslag	485 029 ¹	Utgifts- prognos	503 325
2006	Förslag	507 119		
2007	Beräknat	507 119		
2008	Beräknat	507 119		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Från anslaget ges bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i presstödsförordningen (1990:524) och förordningen (2001:898) om särskilt distributionsstöd. Pressstöd enligt presstödsförordningen lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för presstödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Regeringens överväganden

År 2005 har anslaget tillfälligt minskats med 25 miljoner kronor. Medlen har överförts till anslaget 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar för finansiering av nya radiotidningsmottagare. Dessa medel föreslås återföras till anslaget från 2006.

Tabell 4.4 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:2 Presstöd

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	485 029	485 029	485 029
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	22 090	22 090	22 090
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	507 119	507 119	507 119

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Anslaget minskas med 2 910 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 507 119 000 kronor anvisas under anslaget 27:2

Presstöd för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 507 119 000 kronor respektive 507 119 000 kronor.

Regeringen avser att förlänga det särskilda distributionsstödet för utdelning av dagstidningar på lördagar. (Se utgiftsområde 17 avsnitt 5.7 Politikens inriktning).

4.2.3 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	122 821	Anslags- sparande	15 713
2005	Anslag	152 300 ¹	Utgifts- prognos	125 441
2006	Förslag	126 386		
2007	Beräknat	126 386		
2008	Beräknat	126 386		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Från anslaget ges bidrag i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

År 2005 har anslaget tillförts 25 miljoner kronor för inköp av nya radiotidningsmottagare. Finansiering skedde genom att anslaget 27:2 Presstöd minskades med motsvarande belopp. Från 2006 föreslås att medlen återföras till anslaget 27:2 Presstöd.

Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	152 300	152 300	152 300
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-25 914	-25 914	-25 914
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	126 386	126 386	126 386

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Anslaget minskas med 914 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6

procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 126 386 000 kronor anvisas under anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassetidningar* för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 126 386 000 kronor respektive 126 386 000 kronor.

4.2.4 27:4 Radio- och TV-verket

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Övrigt
2004	Utfall	13 159	Anslags- sparande	-97
2005	Anslag	11 709 ¹	Utgifts- prognos	11 456
2006	Förslag	11 876		
2007	Beräknat	12 079 ²		
2008	Beräknat	12 307 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 11 876 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 876 tkr i 2006 års prisnivå.

Radio- och TV-verket skall besluta i frågor om tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och TV-sändningar riktade till allmänheten i de fall uppgifterna inte ligger på regeringen eller någon annan särskilt angiven myndighet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:4 Radio- och TV-verket

Tusental kronor				
	2006	2007	2008	
Anvisat 2005 ¹	11 709	11 709	11 709	
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	237	441	671	
Beslut	-70	-71	-73	
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	11 876	12 079	12 307	

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 70 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för

förvaltnings- eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 11 876 000 kronor anvisas under anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 12 079 000 kronor respektive 12 307 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.9 Offentligrättslig verksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast+rörlig)

Tusental kronor				
Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2004	370 461	0		
Prognos 2005	410 000	0		
Budget 2006	385 000	0		

TV4 AB skall betala en koncessionsavgift till staten bestående av en fast och en rörlig del. Fastställande och inbetalning av rörlig avgift sker halvårsvis i efterskott. Avgiften för 2004 var totalt ca 370 miljoner kronor.

Tabell 4.10 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift

Tusental kronor				
Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2004	125 154	0		
Prognos 2005	125 282	0		
Budget 2006	126 534	0		

Den årliga avgift som tillståndshavarna för lokalradio enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område skall justeras varje år med hänsyn till konsumentprisindex. Under 2005 kommer avgifterna att uppgå till cirka 125 miljoner kronor.

Tabell 4.11 Offentligrättslig verksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)

Tusental kronor				
Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2004	6 000	0		
Prognos 2005	1 500	0		
Budget 2006	-	0		

Sedan 2003 är Radio- och TV-verket ansvarigt för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt Radio- och TV-lagen (1996:844). Under 2004 inkasserades samman-

lagt ca 6 miljoner kronor i särskilda avgifter. Utbildnings- och kulturdepartementet bedömer att det inte är möjligt att lämna någon prognos för 2006 för de särskilda avgifterna eftersom de är beroende av framtida beslut av Granskningsnämnden för radio och TV samt domstolsutslag.

Tabell 4.12 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2004 (varav tjänsteexport)	148	771	-623
Prognos 2005 (varav tjänsteexport)	150	480	-330
Budget 2006 (varav tjänsteexport)	150	480	-330

Sedan 2003 får Radio- och TV-verket utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. Verksamheten är avgiftsfinansierad och målet är att avgifterna skall täcka verkets kostnader fullt ut. Verket har inledningsvis haft stora kostnader för att uppbygga handläggningsrutiner, ansökningsblanketter, informationsmaterial och annonsering.

4.2.5 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Intäkter	Anslags-sparande	Resultat
2004	Utfall	10 070		67
2005	Anslag	9 702 ¹	Utgifts-prognos	9 572
2006	Förslag	9 846		
2007	Beräknat	10 012 ²		
2008	Beräknat	10 197 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 9 846 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 846 tkr i 2006 års prisnivå.

Granskningsnämnden för radio och TV skall genom efterhandsgranskning utöva tillsyn över att programföretag följer reglerna som rör innehållet i ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. Vidare skall nämnden följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Nämnden granskar program efter anmälan eller på eget initiativ. Ett mål för nämnden är att öka

kunskapen hos allmänheten om gällande regelsystem och om nämndens verksamhet och praxis. Nämnden har också i uppdrag att rapportera till regeringen om radio- och TV-företagens programverksamhet.

Regeringens överväganden

Granskningsnämndens verksamhet finansieras delvis genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2006 föreslås att 6 619 000 kronor delfinansierar nämndens verksamhet (se utgiftsområde 17, avsnitt 5.9.5).

Antalet anmälningar till Granskningsnämnden ligger på en fortsatt hög nivå. Regeringen uttalade i budgetpropositionen för 2004 sin avsikt att använda 400 000 kronor årligen av det under utgiftsområde 17 uppförda anslaget 27:3 *Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete* för att förstärka Granskningsnämnden under perioden 2004–2006. Regeringen bedömer att det är sannolikt att behovet kvarstår även under 2007 och 2008.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	9 702	9 702	9 702
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	202	369	555
Beslut	-58	-59	-60
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 846	10 012	10 197

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 58 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 9 846 000 kronor anvisas under anslaget 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 10 012 000 kronor respektive 10 197 000 kronor.

5 Politikområde Samepolitik

5.1 Budgetförslag

5.1.1 45:1 Sametinget

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	18 349	Anslags- sparande	381
2005	Anslag	22 029 ¹	Utgifts- prognos	22 242
2006	Förslag	21 017		
2007	Beräknat	21 377 ²		
2008	Beräknat	21 779 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 21 017 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 017 tkr i 2006 års prisnivå.

Sametinget är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametinget inledde sin verksamhet 1993. De övergripande målen är enligt sametingslagen att Sametinget skall verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget skall bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas.

Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska språkarbetet och arbetet med EU-stöd för samiska program (Mål 1 och Interreg III A). Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i fråga om att sprida information om det samiska samhället, kulturen och historien.

Inom Regeringskansliet bereds för närvarande frågan om att flytta över vissa delar av

rennäringsadministrationen från länsstyrelserna och från Jordbruksverket till Sametinget. Regeringen planerar att presentera en proposition till riksdagen under innevarande mandatperiod.

Regeringens överväganden

Regeringens inriktning på arbetet är att successivt pröva ett utvidgat samiskt självbestämmande inom områden där detta är möjligt och med hänsyn tagen till resultat av nyligen avslutade utredningar.

Anslaget minskas med 132 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktions med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 21 017 000 kronor anvisas under anslag 45:1 *Sametinget* för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 21 377 000 kronor respektive 21 779 000 kronor.

Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 45:1 Sametinget

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	22 029	22 029	22 029
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	620	1 008	1 442
Beslut	-1 632	-1 660	-1 691
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	21 017	21 377	21 779

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6 Anslag som inte ingår i något politikområde

6.1 Omfattning

Följande anslag inom utgiftsområde 1 ingår inte i något politikområde:

- 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*
- 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*
- 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader*
- 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)*
- 90:5 *Regeringskansliet m.m.*
- 90:6 *Stöd till politiska partier*
- 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information*

Riksdagens verksamhet och anslag presenteras samlat. Därefter hanteras övriga anslag separat.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling för anslag som inte ingår i något politikområde

Miljoner kronor

	Utfall 2004	Budget 2005 ¹	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	96,1	96,2	94,5	97,5	99,2	101,1
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	640,6	725,3	747,6	770,5	780,5	796,3
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	516,6	569,6	584,6	584,3	593,6	605,1
90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)	57,6	60,6	61,6	62,7	63,7	64,8
90:5 Regeringskansliet m.m.	5 132,6	5 366,5	5 379,5	5 500,2	5 601,5	5 706,4
90:6 Stöd till politiska partier	171,4	170,2	165,0	170,2	170,2	170,2
90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information	10,2	12,9	12,7	28,0	13,3	13,5
Totalt för utgiftsområde 1	6 625,2	7 001,2	7 045,6	7 213,6	7 322,0	7 457,5
<i>Anslag inom utgiftsområde 2</i>						
90:1 Riksrevisionen	258,2	278,1	281,1	280,0	284,5	289,3
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm		1 532,8	1 522,9	1 358,9	929,9	0,0
2003 02 90:2 Riksdagens revisorer	0,5	-	-	-	-	-
2003 02 90:3 Riksdagens revisorer: Avvecklingskostnader	-0,1	-	-	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 2	258,6	1 811,0	1 804,0	1 638,8	1 214,3	289,3
Totalt för politikområde Anslag som inte ingår i något politikområde	6 883,9	8 812,2	8 849,6	8 852,4	8 536,3	7 746,8

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

6.3 Riksdagen och dess ombudsmän

internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

6.3.1 Omfattning

Riksdagens budget inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse omfattar dels riksdagsledamöternas ersättningar och resor, stödet till partigrupperna samt riksdagsförvaltningen, dels Riksdagens ombudsmän.

Övergripande mål för riksdagsförvaltningen

Målet för riksdagsförvaltningen är att skapa goda förutsättningar för att riksdagen skall kunna uppfylla sina konstitutionella och demokratiska uppgifter samt sina internationella åtaganden.

6.3.2 Mål

Utgångspunkter för riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av

Verksamhetsmål

- *Beslutsprocess:* Riksdagsförvaltningen skall med hög kompetens säkerställa att riksdagen kan fullgöra sina uppgifter enligt regeringsformen och riksdagsordningen.
- *Service och förvaltning:* Riksdagsförvaltningen skall – inom givna ramar och bestämmelser – tillhandahålla resurser och service av hög kvalitet till ledamöternas, kammarens, utskottens och förvaltningens

verksamheter samt till partigrupperna och deras kanslier.

- *Information:* Riksdagsförvaltningen skall bidra till att skapa öppenhet och tillgänglighet i riksdagsarbetet och genom aktiv information verka för att intresset för och kunskaperna om riksdagen och dess arbete ökar.
- *Internationell verksamhet:* Riksdagsförvaltningen skall göra det möjligt för riksdagen att aktivt möta de krav som det internationella samarbetet och internationella åtaganden medför.

6.3.3 Resultatbedömning

Resultat

Beslutsprocess respektive Service och förvaltning

Riksdagens verksamhet har kunnat bedrivas i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och gällande praxis. Riksdagsförvaltningens stöd till riksdagsarbetet har syftat till att möjliggöra att beslut fattas i rätt tid och ordning med fullgott underlag. Riksdagsförvaltningen skall även verka för en rimlig arbetsbelastning och ha beredskap för att skapa utrymme för oförutsedda aktiviteter.

Verksamhetens omfattning belyses av följande sammanställning av åren 1999/00 - 2003/04.

Tabell 6.2 Ärendevolym i kammaren

	2003/04	2002/03	2001/02	2000/01	1999/00
Antal interpellationer	551	417	497	457	416
Antal skriftliga frågor	1 616	1 375	1 643	1 698	1 418
Antal propositioner och skrivelser	181	151	189	151	149
Antal motioner	3 991	3 538	4 231	3 675	3 211
Antal kammarsammanträden	132	123	126	127	129
Antal plenitimmer	603	551	652	652	615
Antal voteringar	884	835	1 059	843	844
Antal betänkanden	294	259	358	297	271

Volymerna i riksdagsarbetet fortsatte att öka. Samtidigt har utskottens arbete med EU-frågor blivit alltmer omfattande. Sammanlagt kom det in 1 054 EU-relaterade dokument till riksdagen, en liten ökning från föregående år. Riksdagen har sedan december 2004 en tjänsteman placerad i Bryssel som riksdagens representant vid EU:s institutioner. Även arbetet med uppföljning och utvärdering har ökat. Så har t.ex. antalet offentliga utskottsutfrågningar ökat, från 28 till 44 jämfört med riksmötet 2002/03.

Riksdagen beslutade vid behandlingen av tilläggsbudgeten i anslutning till 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21) om en fortsatt ökning av antalet politiska sekreterare. Utbyggnaden av stödet påbörjades den 1 september 2004 och reformen skall vara fullt genomförd till den sista december 2006.

Riksdagsförvaltningens serviceenkät

I den årliga serviceenkäten till riksdagsledamöter har framkommit att den service riksdagsförvaltningen tillhandahåller i stort sett uppfattas som tillfredsställande. Det genomsnittliga betyget för flertalet områden ökade jämfört med tidigare år. Ledamötsenkäten används som ett underlag för det arbete som bedrivs inom riksdagsförvaltningen med att förbättra olika servicefunktioner.

Information

EU-upplysningen, som fått utökade resurser, utvecklade en egen webbplats. Den öppnades i oktober 2004 med en helt ny form och struktur.

Tre regionala riksdagshörnor invigdes i februari 2004. Hörnorna finns på stadsbiblioteken i Göteborg, Malmö och Sundsvall. Huvudintrycket är att hörnorna hittills fungerat väl. Verksamheten kommer att utvärderas under 2005.

Under 2004 startade planeringen för ett projekt med arbetsnamnet demokratiwerkstan. Målet är att skapa en ny form av skolbesök för högstadielever där eleverna själva får pröva på politikerrollen. Syftet är att öka elevernas kunskaper om riksdagen och den parlamentariska demokratin.

Internationell verksamhet

Riksdagens internationella kontakter har på senare år intensifierats. Nationellt och internationellt politiskt beslutsfattande blir alltmer sammanflätat som en följd av internationaliseringen. Sveriges EU-medlemskap har förstärkt denna trend.

Under 2004 har riksdagens talman varit värd för en rad internationella besök och själv lett utrikes delegationsresor till flera länder. Riksdagens ledamöter och tjänstemän har också aktivt medverkat i det internationella parlamentariska arbetet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att målen för riksdagsförvaltningens verksamhetsgrenar i allt väsentligt har uppnåtts.

Analys och slutsatser

De totala kostnaderna har fortsatt att öka. Framför allt gäller det kostnaderna för beslutsprocessen där ökningen i huvudsak kan härledas till ökningen av det ekonomiska stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Även kostnaderna för den internationella verksamheten har ökat något som en följd av ett fortsatt ökat internationellt engagemang.

Verksamhetsgrenarna Service och förvaltning samt Information till allmänheten har minskat sina andelar av de totala kostnaderna jämfört med 2003.

Riksdagsförvaltningens kostnader och deras fördelning på de olika verksamhetsgrenarna framgår i följande sammanställning.

Tabell 6.3 Verksamhetsgren, nettokostnad, procent

	2004	2003	2004	2003
Beslutsprocessen	806,6	783,4	75,6%	74,7%
Service och förvaltning	172,8	128,7	11,6%	12,3%
Information till allmänheten	91,8	82,6	7,6%	7,9%
Internationell verksamhet	56,1	53,7	5,2%	5,1%
Transfereringar (partistöd)	323,3	276,4	-	-
Totalt	1 450,6	1 324,8	100,0%	100,0%

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2005 att behandla riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2004. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2003 (bet. 2004/05:KU1) hade utskottet inget att erinra.

6.3.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2004 som i allt väsentligt rättvisande.

6.3.5 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 6.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	640 618	Anslags-sparande	22 350
2005	Anslag	725 298 ¹	Utgifts-prognos	747 648
2006	Förslag	770 508		
2007	Beräknat	780 528 ²		
2008	Beräknat	796 315 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 766 579 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 766 579 tkr i 2006 års prisnivå.

Från anslaget finansieras riksdagsledamöternas arvoden, kostnadsersättningar, traktamenten samt data- och telekommunikation, arvoden till Sveriges EU-parlamentariker, arbetsgivaravgifter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Vidare finansieras bl.a. ledamöternas reseersättningar, företagshälsovård och språkutbildning. Även ledamöters deltagande i internationellt parlamentariskt samarbete liksom bidrag till enskilda studieresor finansieras från anslaget. Stödet till partigrupperna i riksdagen samt bidrag till interparlamentariskt samarbete utgår också från anslaget.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsstyrelsen fattade vid sitt möte den 16 mars 2005 beslut om satsningsområden för riksdagsförvaltningen för 2006. Satsningar skall göras inom följande prioriterade områden.

Riksdagskommittén¹ planerar att lämna ett betänkande under hösten 2005 där bl.a. frågor rörande det interparlamentariska samarbetet inom EU och principer för ledamöternas resor inom EU kommer att behandlas. Kommitténs förslag kan få konsekvenser för utgifterna på anslaget.

Riksdagens beslut om en fortsatt ökning av antalet politiska sekreterare kommer att påverka riksdagsförvaltningen även under 2006. Utbyggnaden av stödet påbörjades den 1 september 2004 och reformen skall vara fullt genomförd till den sista december 2006. Anslaget har för detta ändamål sammantaget ökat med 115 800 000 kronor under perioden 2004–2006.

Riksdagsstyrelsen har den 15 juni 2005 antagit en föreskrift om stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Detta med anledning av ett tillkännagivande av riksdagen med begäran om förtydligande av reglerna för användningen av stödet (2004/05:KU29, prot. 2004/05:91 och 92, rskr. 177). Föreskriften innehåller bl.a. en bestämmelse om uppföljning och revision av stödets användning.

Valet 2006 beräknas medföra ökade kostnader för bl.a. arvoden, kostnadsersättningar, resor, inkomstgarantier och pensioner. Den tekniska utrustningen till ledamöterna kommer också att bytas ut.

Ett riksdagsbeslut med anledning av Översynskommitténs² betänkande kan få konsekvenser för utgifterna på anslaget. Detsamma gäller ett riksdagsbeslut med anledning av den översyn av riksdagsledamöternas traktamentsregler m.m. som riksdagsstyrelsen beslutat om den 15 juni 2005.

¹ Talmanskonferensen beslutade den 2 december 1998 att tillkalla en parlamentarisk kommitté för Översyn av vissa riksdagsfrågor – Riksdagskommittén. Kommittén har avgivit flera betänkanden, bl.a. 2000/01:RS1 Riksdagen inför 2000-talet. I november 2002 fick kommittén i uppdrag av riksdagsstyrelsen att fortsätta sitt arbete med beredning av frågor som rör utvecklingen av riksdagens arbetsformer. Därefter har kommittén fått tilläggsdirektiv om arbetet med EU-frågor och om en budgetlag på riksdagsområdet.

² Översynskommittén hade i uppdrag att göra en översyn av lagen (1965:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och lämna förslag till en ny och moderniserad lag. Uppdraget omfattade också förslag till motsvarande ändringar beträffande lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet i de delar nationell ersättning utgår.

Särskilda åtgärder vidtas för jämställdheten i riksdagsarbetet i enlighet med det handlingsprogram riksdagsstyrelsen fastställt.

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 770 508 000 kronor anvisas för 2006. För 2007 och 2008 bör anslaget beräknas till 780 528 000 respektive 796 315 000 kronor.

För 2006 bör det enligt styrelsen för anslaget 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m. finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag. Riksdagsförvaltningen bör beviljas en räntekontokredit på 10 procent av myndighetens totala anslagsutrymme.

Tabell 6.5 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor			
	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	725 298	725 298	725 298
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	11 210	24 611	39 779
Beslut	34 000	30 619	31 238
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	770 508	780 528	796 315

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.3.6 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader

Tabell 6.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2004	Utfall	516 598	Anslags-sparande	60 554
2005	Anslag	569 607 ¹	Utgifts-prognos	584 602
2006	Förslag	584 324		
2007	Beräknat	593 598 ²		
2008	Beräknat	605 135 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 583 341 tkr i 2006 års prispivå.

³ Motsvarar 583 341 tkr i 2006 års prispivå.

Från anslaget finansieras riksdagens förvaltningskostnader för bl.a. löner, företagshälsovård,

kompetensutveckling, administration, räntor och amorteringar, hyror, intern service, säkerhet och bevakning, datateknik och IT-stöd, förlagsverksamhet, bibliotek, tryckeriverksamhet och informationsverksamhet samt bidrag till föreningar i riksdagen.

Anslaget används också för att finansiera fastighetsförvaltning, underhåll, reparationer, renoveringar, ombyggnationer och akuta underhållsåtgärder för riksdagens fastigheter samt räntor och amorteringar

Återlämnande av anslagsmedel

Under 2005 har riksdagsstyrelsen beslutat om en indragning av anslagssparande från 2004 på 14 400 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsstyrelsen fattade vid sitt möte den 16 mars 2005 beslut om satsningsområden för riksdagsförvaltningen 2006. Satsningar skall göras inom följande områden.

Riksdagsförvaltningen planerar för och vidtar nödvändiga åtgärder i samband med valet 2006. I det ingår att ta emot nya ledamöter, och ge service till ledamöter som lämnar riksdagen efter valet. Ökningen av antalet *politiska sekreterare* påverkar riksdagsförvaltningen bl.a. avseende kontorslokaler, omflyttningar och lokal-förtätningar samt teknisk utrustning m.m.

Riksdagskommittén planerar att lämna ett betänkande under hösten 2005 bl.a. om EU-frågornas hantering i riksdagen. Kommitténs förslag kan få konsekvenser för utgifterna på anslaget.

Plenisalen renoveras i tre etapper som löper från 2004 till 2006. Den renovering av plenisalen som startade 2004 skall vara helt klar när riksdagen öppnar igen efter valet 2006. Under sommaruppehållet 2004 gjordes förändringar av läktaren för att förbättra möjligheterna till utrymning och skapa nya rullstolsplatser. Läktaren fick också en glasad barriär utmed läktarens framkant.

Hotbilden mot folkvalda har ökat under senare år. Detta påverkar även riksdagen och föranleder ett antal åtgärder för att höja *säkerheten* och minska sårbarheten. Syftet är att säkerställa att riksdagens verksamhet kan

bedrivs utan störningar. Den höjda ambitionen inom säkerhetsområdet kan föranleda kostnadsökningar för riksdagsförvaltningen.

Åtgärder bör vidtas för att säkerställa och utveckla riksdagsförvaltningens *elektroniska dokumenthantering* bl.a. genom en fortsatt utveckling av riksdagens webbaserade information. Bättre sökmöjligheter och anpassningar till människor med särskilda behov skall underlätta för användarna att ta del av informationen. Skolinformationen skall utvecklas.

Arbetet fortsätter med att utveckla och införa en ny *styr- och planeringsmodell* för riksdagsförvaltningen. Åtgärder vidtas för att främja frågor kring arbetsförhållanden, arbetsmiljö och personalens utvecklingsmöjligheter i syfte att bl.a. säkra personal- och chefsförsörjningen. Åtgärder vidtas också för att öka den etniska och kulturella mångfalden samt för att ytterligare stärka jämställdheten.

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 584 324 000 kronor anvisas för 2006. För 2007 och 2008 bör anslaget beräknas till 593 598 000 respektive 605 135 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten samt investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 450 000 000 kronor.

För 2006 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* finns en anslagskredit på högst 3 procent av anvisat anslag.

Tabell 6.7 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	569 607	569 607	569 607
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	11 017	21 226	32 709
Beslut	3 700	2 765	2 819
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	584 324	593 598	605 135

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Investeringsplan

Det arbete som påbörjades 2004 med att säkra grundvattennivån under Helgeandsholmen kommer att fortsätta under 2006 med jetpelarskärmen samt med den nya dammen i Stallkanalen. Arbetena beräknas vara avslutade till sommaren 2006.

En risk- och sårbarhetsanalys har genomförts i riksdagen. Arbetet har bedrivits med utgångspunkten att riksdagen även framledes skall vara öppen och tillgänglig för besökare. I riksdagens entréer behöver inpasseringskontrollen förbättras. Ett förslag till ombyggnad av riksdagens entréer har utarbetats. Arbetet med att bygga om några av riksdagens entréer kommer att påbörjas under 2006. Utöver detta sker investeringar i IT-utrustning

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 6.8.

Tabell 6.8 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Budget 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
Anläggningstillgångar, övrigt	52,0	42,1	30,0	30,0	30,0
Anläggningstillgångar, fastigheter	77,9	99,0	68,0	42,4	40,0
Summa investeringar	129,9	141,1	98,0	72,4	70,0
Lån i Riksgäldskontoret	129,9	141,1	98,0	72,4	70,0
Summa finansiering	129,9	141,1	98,0	72,4	70,0

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2005 låneramar avseende investeringar i fastigheter och andra anläggningstillgångar på 300 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor. Motsvarande låneramar behövs även för 2006. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2006 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp på 150 000 000 kronor, att besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp på 300 000 000 kronor.

6.3.7 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)

Tabell 6.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	57 639	Anslags- sparande	6 859 ⁴
2005	Anslag	60 578 ¹	Utgifts- prognos	61 600
2006	Förslag	62 725		
2007	Beräknat	63 702 ²		
2008	Beräknat	64 760 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 62 725 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 62 725 tkr i 2006 års prisnivå.

⁴ I enlighet med beslut i riksdagsstyrelsen december 2004 disponerar JO endast 4 % av anslagssparandet 2004, vilket motsvarar ett belopp på 2 390 tkr. Resterande belopp på 4 469 tkr disponeras av riksdagsförvaltningen.

Från anslaget finansieras Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningskostnader.

Mål

JO:s uppgifter

JO har tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar. Ombudsmännens tillsyn bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade.

Verksamhetsmål

Mål har satts upp för klagomålsprövningen, inspektionsverksamheten och den övriga initiativverksamheten samt den internationella verksamheten.

- *Klagomålsprövningen:* Att med ytterligare höjd, eller i vart fall bibehållen kvalitet i ärendehantering, fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid skall särskild vikt läggas på att söka minska ärendebalanserna och förkorta den genomsnittliga handläggningstiden.
- *Inspektionsverksamheten:* Att bedriva inspektionsverksamhet, som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt, i större omfattning än under 2004.
- *Internationellt samarbete:* Att i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

Resultatbedömning

Resultat

Ärendetillströmningen 2004 har ökat jämfört med 2003. En ökning av antalet årsarbetskrafter med två, huvudsakligen på handläggarsidan, har givit resultat bl.a. på det sättet att avgjorda ärenden under året har ökat med 1075 jämfört med år 2003. De oavgjorda ärendena i balans var vid årets slut 1098, en minskning med 114 ärenden.

När det gäller inspektionsverksamheten har verksamhetsmålet – minst oförändrad omfattning med föregående år – visserligen uppnåtts, men omfattningen är enligt JO:s uppfattning långt ifrån den önskvärda. Att inspektionsverksamheten på några få år halverats är en mycket olycklig följd av JO:s ansträngda resurs-situation under framför allt budgetåren 2002 och 2003, vilken ledde till ökade ärendebalanser och oacceptabelt långa handläggningstider för vissa ärenden. Då klagomålshanteringen skall prioriteras har inspektionsverksamheten fått stå tillbaka. Inom ett av ansvarsområdena enligt arbetsordningen har det på grund av otillfredsställande balansläge och exceptionellt hög klagomålsinströmning under hösten 2004 inte varit möjligt att genomföra någon inspektion. JO:s ambition är att inspektioner så snart som möjligt skall kunna genomföras i samma omfattning som tidigare, d.v.s. cirka 60 dagar per år.

En fortsatt ökning sker av JO:s internationella engagemang och kontakter.

JO har även under år 2004 sett över verksamheten för att finna effektivare och mera rationella metoder för ärendehantering, administration, information och service utan att eftersätta kraven på rättssäkerhet och på en bra arbetsmiljö, bl.a. genom en ökad användning av förenklad och snabbare handläggningsordning i vissa ärenden som avslutats med kritikbeslut.

Analys och slutsatser

Under 2004 har JO kunnat fullgöra uppgifterna enligt instruktionen med bibehållen hög kvalitet i ärendehandläggningen och i inspektionsverksamheten. Dock har inspektionsverksamheten inte kunnat bedrivas i tillfredsställande omfattning.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2004 som i allt väsentligt rättvisande.

Budgetförslag

JO:s resursbehov styrs i huvudsak av klagomåls-tillströmningen och av omfattningen av initiativ- och inspektionsverksamhet, men också av ärendenas genomsnittliga svårighetsgrad och av den servicenivå som bör upprätthållas gentemot allmänheten och myndigheterna samt av lönekostnadsutvecklingen inom rättsväsendet. Viss betydelse har även omfattningen av ombudsmännens internationella kontakter och engagemang, bl.a. för spridning av Sveriges unika erfarenheter av ett utvecklat system för tillsyn genom parlamentariska ombudsmän. Vid medelsberäkningen har JO utgått ifrån att några stora avvikelser från nuvarande förhållanden - bl.a. avseende ärendemängden - inte kommer att inträffa.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Klagomållströmningen ökade kraftigt under 2004 och denna tendens fortsatte under första kvartalet 2005. Den sedan två år stigande klagomållströmningen jämte det förhållande att JO:s ärendebalans innefattar alltför många förhållandevis gamla ärenden väcker frågan om ombudsmannaexpeditionens dimensionering. JO:s bedömning är att vissa förstärkningar kan komma att visa sig nödvändiga. För att kunna bedriva verksamheten så att verksamhetens gällande mål uppfylls behövs ett tillskott till anslaget.

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 2006 skall uppgå till 62 725 000 kronor. Åren 2007 och 2008 beräknas anslaget till 63 702 000 respektive 64 760 000 kronor.

Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	60 578	60 578	60 578
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 377	2 342	3 387
Beslut	770	782	795
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	62 725	63 702	64 760

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.4 Övriga anslag

6.4.1 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 6.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifter
2004	Utfall	96 140		0
2005	Anslag	96 162 ¹	Utgifts-prognos	94 523
2006	Förslag	97 540		
2007	Beräknat	99 241 ²		
2008	Beräknat	101 146 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 97 540 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 97 540 tkr i 2006 års prisnivå.

Anslaget avser att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjens resor.

Från anslaget betalas också driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll, som finansieras av Statens fastighetsverk. Stockholms slott är kungens officiella residens och används för representation. Delar av slottet visas för allmänheten. En del av Drottningholms slott används av kungen och hans familj som bostad och en annan del visas för allmänheten. I Ulriksdals slott har lokaler upplåtits till Världsnaturfonden. Slottet är även öppet för allmänheten och används bl.a. för utställningar. I anslutning till slottet finns en utställningslokal och det s.k. Orangeriet. Haga slott är upplåtet till regeringen som bostad för prominenta gäster från utlandet. Gripsholms

slott utnyttjas som museum och för utställning av en del av svenska statens porträttsamling. Strömsholms slott och Tullgarns slott visas för allmänheten. Rosersbergs slott disponeras till större delen av Statens räddningsverk. De två översta våningarna i slottet har dock fått behålla sin ursprungliga karaktär och visas för allmänheten. Från anslaget betalas vidare Husgerådskammarens underhåll och vård av de konstsamlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten men som disponeras av kungen. Husgerådskammaren förvaltar även de Bernadotteska familjestiftelsernas bestånd av möbler, konst och konsthantverk samt administrerar Bernadottebiblioteket.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Kungliga hov- och slottsstaten skall enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten skall läggas på en redovisning av hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren. Verksamhetsberättelsen ligger till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet.

Verksamhetsberättelsen för 2004 ger en god överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen. Den visar bl.a. att den kungliga familjens program har varit fortsatt omfattande. Kungaparet har sammanlagt deltagit i 153 officiella uppdrag. Därutöver tillkommer en mängd företräden och sammanträden på Stockholms slott. Kronprinsessan Victoria har engagerats allt mer för officiella uppdrag.

Kungaparet har avlagt fyra statsbesök under året, nämligen till Vietnam, Brunei, Slovenien och Island, det sista tillsammans med kronprinsessan Victoria.

Kungaparet har givit tre representationsmiddagar. Härutöver har kungen varit värd för flera luncher, bl.a. en lunch för deltagarna i Nordiska rådets 56:e session.

Verksamhetsberättelsen visar också att aktiviteterna inom slottsstaten har varit hög:

Husgerådskammaren har svarat för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. Bland

många vård- och konserveringsarbeten på de kungliga slotten kan när det gäller Stockholms slott nämnas konservering och nymontering av Drottning Kristinas vävda tapeter och förstärkning och omförgyllning av spegellampetter i Karl XI:s galleri. Tre större kulturhistoriska restaureringsprojekt har pågått under året. I Kinesiska salongen på Drottningholms slott avslutades en flerårig konservering och partiell förnyelse av möblernas och väggfältens siden. Möblerna i Audienssalen på Gripsholms slott återfår successivt sitt för 1840-talet tidstypiska överflöd av textilier och dekorativa detaljer genom ett ingående rekonstruktionsarbete. Insatser har påbörjats för att byta ut det nu svårt skadade siden som på 1950-talet användes till gardiner, möbler och väggfält i Stora sängkammaren på Tullgarn.

Med anledning av Kungliga Slottets 250-årsjubileum har en omfattande programverksamhet arrangerats på temat Slottet som historisk scen.

Fotoutställningen Kungen som grävde har visats i Museum Tre Kronor. Husgerådskammaren har också utfört arbete i samband med sommarens utställning på Solliden, fotoutställningen Kungen 30 år i fokus på Strömsholms slott samt trädgårdsmöbelutställningen på Ulriksdals slott.

Husgerådskammaren ansvarar även för visningsverksamheten av Stockholms, Ulriksdals och Rosendals slott, Gustav III:s paviljong på Haga samt Ridderholmskyrkan. Sammanlagt har 3 264 guidade visningar genomförts, varav 745 på engelska.

Ståthållarämbetet har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra vård och underhåll av parkerna. Ståthållarämbetet har också tagit över ansvaret för drift, övervakning och underhåll av säkerhetssystemen på Stockholms slott från Statens fastighetsverk. Utvecklingen på data-sidan har skett utan störningar.

Slutsatser

Riksdagen har gett regeringen till känna att det vore önskvärdt med större öppenhet och insyn än vad som nu är fallet ifråga om den verksamhet som i dag bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten (bet. 2003/04:KU9, rskr. 2003/04:148).

Nuvarande redovisning i verksamhetsberättelsen bygger på den överenskommelse som

träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämberet. Av det totala anslaget tillförs Hovstaten 51 procent medan Slottsstaten tilldelas 49 procent. Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Från anslaget till Hovstaten betalas kostnader för representation och statsbesök, resor transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion och alltså inte är av rent privat karaktär. Inom Hovstaten arbetar drygt 60 tillsvidareanställda. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln skulle gälla långsiktigt och inte rubbas av smärre förändringar i organisationen eller verkligt kostnadsutfall. Några förändringar som gjort det motiverat att komma överens om en annan anslagsfördelning har hittills inte inträffat. Däremot har regeringen och Riksmarskalksämberet enats om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i fråga om den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten.

Som grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten skall fortsättningsvis större organisatoriska förändringar dem emellan redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker.

Vidare skall verksamhetsberättelsen bli utförligare när det gäller den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten. Förutom uppgifter om antalet anställda skall även antalet resdagar och antalet gäster vid olika slags representation redovisas, liksom uppgifter avseende Hovstallet.

Information skall ges om de olika organisatoriska enheternas inom Hovstaten andel av de sammanlagda kostnaderna för Hovstaten. Därvid skall samtliga kostnader som anslaget är avsett att täcka vara fördelade på de berörda enheterna.

Anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena skall bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har anfört att Kungliga Slottsstaten inte har företett dokumentation som visar att den schablonmässiga kostnadsfördelningsmodell som tillämpas ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader. I övrigt anser Riksrevisionen att årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag. Med beaktande av den överenskommelse som träffades med Riksmarskalksämberet 1996 och som kompletterats 2005 enligt ovan anser regeringen inte att det finns anledning att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av Riksrevisionens nys nämnda uttalande.

Tabell 6.12 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor			
	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	96 162	96 162	96 162
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	1 954	3 665	5 582
Beslut	-576	-586	-597
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	97 540	99 241	101 146

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 576 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att anslaget för 2006 uppgår till 97 540 000 kronor. För 2007 och 2008 har anslaget beräknats till 99 241 000 kronor respektive 101 146 000 kronor.

6.4.2 90:5 Regeringskansliet m.m.

Tabell 6.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2004	Utfall	5 132 609	Anslags-sparande	736 020
2005	Anslag	5 366 498 ¹	Utgifts-prognos	5 379 453
2006	Förslag	5 500 236		
2007	Beräknat	5 601 482 ²		
2008	Beräknat	5 706 442 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 5 504 535 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 500 535 tkr i 2006 års prisnivå.

Anslaget finansierar Regeringskansliets förvaltningskostnader, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar m.m. Anslaget fördelas mellan Statsrådsberedningen, de nio departementen, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.14 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
	Intäkter till inkomstitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Offentlig-rättslig verksamhet				
Utfall 2004	38 654	25 000	25 000	0
Prognos 2005	38 000	25 000	25 000	0
Budget 2006	38 000	25 000	25 000	0

Inkomsterna för expeditionsavgifter, ansökningsavgifter samt ansökningsavgifter för viseringar beräknas 2006 till 63 000 000 kronor. Verksamheten utförs vid utlandsmyndigheterna.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning, budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut i myndigheten. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2004 i allt väsentligt är rättvisande.

Efter Riksrevisionens rapport Förändringar inom kommittéväsendet (RIR 2004:2) har de frågor som behandlas i rapporten övervägts inom Regeringskansliet. Regeringen återkommer

nedan till detta under rubriken Utveckling av kommittéväsendet.

Regeringens överväganden

Regeringskansliets verksamhet

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna, hade vid utgången av 2004 tillsammans 4 621 tjänstgörande. Av dessa var cirka 4 procent anställda på det så kallade politikeravtalet (inklusive politiskt sakkunniga från Vänsterpartiet och Miljöpartiet de Gröna).

Regeringskansliet har under den senaste tioårsperioden genomgått stora förändringar både vad gäller verksamhet och organisation. Den största förändringen är den ökade internationaliseringen och då främst Sveriges medlemskap i Europeiska Unionen (EU). I det följande redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet under 2004.

Tabell 6.15 Viss resultatinformation i Regeringskansliet

	2000	2001	2002	2003	2004
Antal tjänstgörande (inkl. politikeravtal)	4 472	4 333	4 446	4 548	4 621
<i>varav kvinnor</i>	56 %	57 %	57 %	57 %	58 %
Anställda på politikeravtalet	159	166	163	184	182
<i>varav kvinnor</i>	50 %	51 %	51 %	52 %	53 %
Antal diarietförda ärenden	i.u.	76 715	77 480	75 099	76 939
Regeringsärenden	8 272	10 521	9 548	7 934	7 615
varav propositioner	185	188	164	185	195
<i>varav författningsärenden</i>	922	897	848	694	863
<i>varav kommitté- och tilläggsdirektiv</i>	108	119	160	171	183
<i>varav regleringsbrev och ändringsbeslut</i>	i.u.	i.u.	i.u.	702	739
SOU-serien	126	110	124	130	135
DS-serien	73	78	67	66	57
Interpellationssvar	425	284	447	486	542
Frågesvar till RD	1 469	1 260	1 518	1 442	1 749
Brevsvar till enskilda	i.u.	i.u.	i.u.	24 028	23 482
Resdagar i Sverige (med övernattning)	i.u.	i.u.	i.u.	12 453	12 296

I tabellen ovan redovisas en översikt av åren 2000–2004. Antalet regeringsärenden uppgick under 2004 till 7 615 stycken vilket är en liten minskning från föregående år. Antalet diarieförda ärenden har legat på en konstant nivå sedan 2001. Interpellationer och frågor från riksdagens ledamöter ökade under 2004. Ytterligare och mer detaljerad redovisning av Regeringskansliets arbete återfinns i Regeringskansliets årsbok för 2004.

Internationell verksamhet

I takt med ökad globalisering och Sveriges medlemskap i EU har det internationella arbetet ökat i omfattning. I dag är hela Regeringskansliet delaktigt i internationella processer. Samtliga departement företräder Sverige i internationella förhandlingar, bereder svenska ståndpunkter inför möten i internationella organisationer och implementerar internationella överenskommelser i svensk politik. Andra exempel på departementens internationella arbete är att samordna och bevaka mål i EG-domstolen, hantera internationella överträdelseärenden, delta i bilaterala möten med andra medlemsländer, genomföra stödinsatser för EU:s kandidatländer, organisera internationella konferenser samt ge information om det internationella arbetet till riksdagen m.m.

I Statsrådsberedningen inrättades i april 2005 kansliet för samordning av EU-frågor. Kansliet ansvarar för handläggning av EU-frågor av horisontell karaktär. Det ansvarar även för samordning av instruktionsgivning till Brysselrepresentationen och handlägger bl.a. frågor om EU:s institutioner och fördraget, samt vissa EU-rättsliga frågor.

Sveriges medverkan i EU och andra internationella organisationer ställer höga krav på Regeringskansliets organisation inom samtliga politikområden. I nedanstående tabell beskrivs en del av Regeringskansliets internationella verksamhet från 2003 och 2004 (exklusive utrikesrepresentationen).

Tabell 6.16 Viss resultatinformation inom Regeringskansliet – internationell verksamhet

	2003	2004
Förvaltningskommittéer i EU-kommissionen	225	222
Faktapromemorier till EU-nämnden	124	112
Arbetsdagar i rådsarbetsgrupper	2 787	2 443
Arbetsgrupper i andra EU-institutioner	352	362
Arbetsgrupper i internationella organ utanför EU	881	875
Resdagar utomlands	41 232	48 257

Ombildning av regeringen

Regeringsombildningen som presenterades i oktober 2004 innebar organisatoriska förändringar inom Regeringskansliet. Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet slogs samman till Utbildnings- och kulturdepartementet. Miljödepartementet ombildades till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet och övertog ansvaret för energifrågor från Näringsdepartementet och bostadsfrågor från Finansdepartementet.

De organisatoriska och administrativa förändringarna av Regeringskansliet var genomförda till den 1 januari 2005.

Flodvågskatastrofen

Natten till den 26 december 2004 inträffade en kraftig jordbävning utanför Indonesiens kust. Efter skalvet följde enorma vågor, så kallade tsunamier. Hundratusentals människor i Asien omkom eller skadades av tsunamivågorna, en del av dem svenska medborgare.

Naturkatastrofen föranledde en mängd aktiviteter i Regeringskansliet. I syfte att samla och samordna stödet till svenska medborgare som drabbades av katastrofen och anhöriga till döda och saknade tillskapade regeringen Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen.

Regeringen tillsatte en kommission för utvärdering av den nationella krishanteringsförmågan med anledning av naturkatastrofen. Ett underlagsmaterial som redovisar Regeringskansliets hantering av följderna av flodvågskatastrofen lämnades i februari 2005 till Kommissionen. Den lämnar sitt betänkande till regeringen senast den 1 december 2005.

Regeringen inrättar i Statsrådsberedningen en ny enhet som ett led i förstärkningen av Regeringskansliets krishanteringsförmåga. Enhetens verksamhet griper över departementsgränserna och går bl.a. ut på att till berörda i Regeringskansliet ge en tidig förvarning vid allvarliga händelser. Enheten skall dygnet runt genomföra sektorsövergripande omvärldsbevakning och bearbeta information från myndigheter, däribland underrättelsemyndigheter. Under en kris skall enheten kunna ge en samlad lägesbild för Regeringskansliets behov. Enheten skall vidare kunna ta fram analyser och underlag till stöd för beslutsfattare i Regeringskansliet i olika relaterade frågor.

Personalfrågor m.m.

Regeringskansliet har under 2004 fortsatt arbetet att rationalisera administrationen i syfte att nå en ökad kostnadseffektivitet. Främst sker detta i gränssnittet mellan Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Personalen har ökat något under 2004. Ökningen har främst skett inom kommittéer och på utlandsmyndigheterna.

I mars 2004 tillsattes i Statsrådsberedningen en personaldirektör med ansvar för det strategiska personalpolitiska arbetet i Regeringskansliet.

En del i arbetet med att utveckla personalarbetet i Regeringskansliet baseras på resultaten i olika undersökningar bland personalen. Exempelvis genomfördes under 2004 för fjärde gången en attitydundersökning bland de anställda.

Under 2004 genomförde Regeringskansliet ett antal utbildningsprogram för att öka kompetensen inom specifika personalgrupper. Samtidigt har etablerade utbildningsinsatser inom Regeringskansliet fortsatt, t.ex. aspirant- och diplomatprogrammen, EU-utbildningar och utbildning för myndighetshandläggare.

Regeringskansliet har under 2004 fortsatt med insatser för att öka rekrytering av svenskar till internationella organisationer.

Jämställdhetsarbetet inom Regeringskansliet är fortsatt högt prioriterat. Arbetet bedrivs enligt en fastställd jämställdhetsplan som årligen följs upp och revideras. Vidare upprättas också löpande en handlingsplan för jämställda löner. Denna handlingsplan grundas på lönekart-

läggning där kvinnors och mäns löner jämförs, dels inom grupper med arbetsuppgifter som är i huvudsak lika, dels mellan kvinno- respektive mansdominerade grupper med arbetsuppgifter som är i huvudsak likvärdiga. I samband med lönerevisionen granskas om skillnaderna har saklig grund eller inte. Uppföljning av utfallet i lönerevisionerna 2003 och 2004 visar att löneskillnaderna har minskat i de grupper där skillnader konstaterats.

Regeringskansliets mångfaldsarbete bidrar till en attraktiv och dynamisk arbetsplats. Det involverar både chefer och medarbetare. Personalhandläggare har utbildats i rekrytering ur ett mångfaldsperspektiv. Regeringskansliets handlingsplan för att främja lika rättigheter och möjligheter i Regeringskansliet oavsett etnisk eller religiös tillhörighet revideras löpande.

Sjukfrånvaron inom Regeringskansliet har minskat från 3,0 procent under 2003 till 2,8 procent under 2004. Sjukfrånvaron är betydligt lägre inom Regeringskansliet än inom den statliga sektorn som helhet. Detta gäller både bland kvinnor och bland män.

Utveckling av kommittéväsendet

Frågor om utveckling av kommittéväsendet har under 2004 behandlats i Riksrevisionens rapport Förändringar inom kommittéväsendet (RIR 2004:2) och i konstitutionsutskottets betänkande Kommittéväsendet (bet. 2004/05:KU3). En arbetsgrupp i Regeringskansliet har sedan övervägt dessa frågor och i maj 2005 redovisat resultatet av övervägandena i rapporten Utveckling av kommittéväsendet.

I rapporten föreslås ett antal åtgärder för att effektivisera kommittéväsendet och säkerställa en hög kvalitet i det viktiga underlag för regeringens och riksdagens beslut som kommittéernas betänkanden utgör. Förslagen vidareutvecklas nu i Regeringskansliet med sikte på ett genomförande i etapper.

Ett förslag är att det till kommittéservice inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning skall knytas experter med uppgift att initiera, utveckla och stödja åtgärder som främjar kvaliteten i kommittéers verksamhet. Experterna skall tillsammans ha lång erfarenhet av lagstiftningsarbete, ekonomiska konsekvensanalyser, vetenskaplig metodik och kvalificerad informationssökning. Sedan tidigare finns det en

språkexpert inom kommittéservice. Verksamheten är tänkt att bedrivas på försök under tre år och att därefter utvärderas.

Arbetsgruppen har vidare utarbetat en checklista som hjälper de anställda i departementen att i arbetet med att tillsätta kommittéer ställa sig de rätta och nödvändiga frågorna. Checklistan finns i rapporten. I samband med att Statsrådsberedningen reviderar sin promemoria Hur kommittédirektiv utformas (PM 1994:3) kommer det att övervägas att inarbeta checklistan i promemorian, som därefter kan ha rubriken Hur kommittéer tillsätts.

Arbetsgruppen har också undersökt om Statsrådsberedningens publikation Kommittéhandboken (Ds 2000:1) behöver revideras och användningen av handboken underlättas. Med hjälp av Statistiska centralbyrån har gruppen genomfört en enkät om detta. Enkäten omfattar samtliga de kommittéordförande, särskilda utredare, sekreterare och assistenter som var verksamma i utredningar under 2001–2003, totalt 788 personer. Drygt 60 procent av dem besvarade enkäten. Detta kan synas vara en ganska låg svarsfrekvens, men undersökningen ger ändå bilden av vad cirka 500 personer med färsk erfarenhet av att arbeta i kommittéväsendet anser om detta arbete och om det hjälpmedel i arbetet som Kommittéhandboken skall vara.

Rapporten innehåller en utförlig redovisning av enkätsvaren. Dessa kommer att beaktas när en ny upplaga av handboken skall utformas.

Övrig administration

Under 2004–2005 slutfördes införandet av den nya IT-plattformen vid de utlandsmyndigheter som Regeringskansliet har driftansvar för. Vidare har Representationen i Bryssel anslutits till Regeringskansliets IT-nätverk. Ett förbättrat mobilt IT-stöd införs successivt.

Regeringskansliets webb förnyades under 2004. Förnyelsen syftar till att erbjuda allmänheten en tillgänglig och användbar webbplats. Under 2004 inleddes också flera förstudier för att i övrigt förbättra de interna informationssystemen. En ombyggnad och teknisk uppgradering gjordes av Rosenbads presscenter. Utrustningen i lokalerna är nu helt digitaliserad och utökade möjligheter finns för webbsändningar till allmänheten.

Från och med 2007 kommer renovering att ske i delar av Regeringskansliets lokaler i Södra Klara. Förberedelser görs för en flytt till kvarteret Blåmannen (gamla Centralposthuset) under renoveringen.

Utrikesrepresentationen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2004 av 103 utlandsmyndigheter, varav 85 ambassader, 12 konsulat och 6 representationer och delegationer. I anslutning till flodvågskatastrofen öppnades ett generalkonsulat i Phuket den 4 januari 2005.

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nästan hälften av de 191 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad. Sverige har också cirka 400 honorärkonsulat.

Regeringen har den 4 maj 2005 fattat beslut om att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklings-samarbete från Sida till Utrikesdepartementet. Beslutet innebär att man fullföljer den administrativa integrationen och skapar en enhetligare form för administrationen inom hela utrikesförvaltningen. Genomförandet är ett samarbete mellan Regeringskansliet och Sida.

Som ett led i regeringens satsning på tillväxt görs under den närmaste treårsperioden en satsning på att stärka utrikesrepresentationen. Syftet är att bättre kunna främja svenska intressen och tillväxten i Sverige samt att fördjupa det svenska EU-samarbetet. Utrikesrepresentationen skall också på ett effektivare sätt användas som ett verktyg för hela Regeringskansliet. Konkret innebär satsningen att Utrikesdepartementet permanent förstärker ett antal utlandsmyndigheter och även öppnar någon eller några nya myndigheter. Satsningen skall ske genom en omfördelning av resurser mellan Regeringskansliet i Stockholm och utlandsorganisationen utan att antalet anställda ökar totalt. Detta kommer att ställa krav på en minskad organisation på framför allt Utrikesdepartementet i Stockholm. Kravet är att långsiktigt kunna säkra finansieringen av förstärkningen genom att omfördela medel från främst den administrativa verksamheten. En av utgångspunkterna för rationaliseringen av den administrativa verksamheten är de förslag som

presenterades i utredningen Ett effektivare Regeringskansli (dnr SB2001/8259).

Anslagsförändringar

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 32 617 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

I syfte att renodla ansvarsfördelningen mellan Regeringskansliet och Säkerhetspolisen avseende bemanningen i Sagerska huset föreslås att 2 630 000 kronor överförs från utgiftsområde 4 anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* till utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

I och med att Säkerhetspolisen övertar hela kostnadsansvaret för skyddsåtgärder för statsråden och deras bostäder föreslås att 500 000 kronor överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 4 anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen*.

Rikspolisstyrelsen har tillsatt och tidigare finansierat en polisattaché i New York som föreslås finansieras av Regeringskansliet. Därför föreslås att 2 500 000 kronor överförs från utgiftsområde 4 anslaget 4:1 *Polisorganisationen* till utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

Från den 1 september 2005 har Styrelsen för psykologiskt försvar ansvaret för uppgiften att samordna det svenska samhällets insatser samt hjälp och stöd till dem som bor och vistas i Sverige och som drabbats av flodvågskatastrofen i Asien. Därför föreslås att 8 300 000 kronor överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 6 anslaget 6:4 *Styrelsen för psykologiskt försvar* för år 2006.

För att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i den statliga verksamheten avseende 2006 föreslås att 2 000 000 kronor överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 14 anslaget 24:3 *Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering*.

För Ekonomistyrningsverkets uppgift att samordna internrevisionen inom statsförvaltningen föreslås att 3 000 000 kronor överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 2 anslaget 1:2 *Ekonomistyrningsverket*.

Den 31 januari 2003 överlämnade UD den samling FN-tryck, som betecknas FN-arkivet, till Uppsala universitetsbibliotek för fortsatt handhavande och tillgängliggörande för forskning och allmänt bruk. För att minska administrationen kring FN-arkivet föreslås att 200 000 kronor överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 16 anslaget 25:23 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning*.

Biståndsvolymen ökar kraftigt 2006, då enprocentmålet för utvecklingsarbetet väntas nås. Detta får återverkningar för utrikesförvaltningen. Därför föreslås att utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 4 000 000 kronor för 2006 respektive 2007 avseende en förstärkning av Utrikesdepartementets styrning av biståndet samt 11 000 000 kronor årligen för 2006–2009 för att förstärka dels utlandsmyndigheter som ligger på orter där internationella organisationer är verksamma, dels andra för biståndets genomförande viktiga utlandsmyndigheter. Förstärkningen finansieras genom att avräkningarna från biståndsramen ökar med motsvarande belopp. Härigenom minskas anslagna medel till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd med motsvarande belopp. Biståndsramen om 1 procent av BNI påverkas inte.

Regeringen har beslutat om att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklingsarbete från Sida till Utrikesdepartementet. Beslutet innebär att man fullföljer den administrativa integrationen och skapar en enhetligare form för administrationen inom hela utrikesförvaltningen. Detta kommer att få budgetkonsekvenser, huvudsakligen 2007. En del kostnader kommer dock att falla ut redan 2006. För att finansiera vissa omställningskostnader 2006 föreslås att utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 21 000 000 kronor. Förstärkningen finansieras genom att avräkningarna från biståndsramen ökar med motsvarande belopp. Härigenom minskas anslagna medel till utgiftsområde 7 Internationellt Bistånd med motsvarande belopp. Biståndsramen om 1 procent av BNI påverkas inte.

Regeringen avser att ta initiativ i syfte att stimulera till en fördjupad diskussion om EU:s sakfrågor. För denna satsning föreslås att 15 000 000 kronor avseende 2006 överförs från utgiftsområde 1 anslaget 90:5 *Regeringskansliet*

m.m. till anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information*. För 2006 föreslår regeringen att anslaget skall uppgå till 5 500 236 000 kronor. För 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 5 601 482 000 kronor respektive 5 706 442 000 kronor.

Tabell 6.17 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:5 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	5 436 198	5 436 198	5 436 198
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	78 763	175 893	285 210
Beslut	-20 876	-16 869	-21 347
Överföring till/från andra anslag	4 951	5 038	5 136
Övrigt ³	1 200	1 221	1 245
Förslag/beräknat anslag	5 500 236	5 601 482	5 706 442

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Uppräkningen beror på förändringar av valutakurser.

6.4.3 90:6 Stöd till politiska partier

Tabell 6.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2004	Utfall	171 396	-5 478	
2005	Anslag	170 200 ¹		165 000
2006	Förslag	170 200		
2007	Beräknat	170 200		
2008	Beräknat	170 200		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som i princip är avsett endast för partier som är företrädare i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 2006 skall uppgå till 170 200 000 kronor.

För 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 170 200 000 kronor för respektive år.

Tabell 6.19 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:6 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	170 200	170 200	170 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-	-	-
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	170 200	170 200	170 200

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.4.4 90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information

Tabell 6.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2004	Utfall	10 244	37	
2005	Anslag	12 903 ¹		12 730
2006	Förslag	28 049		
2007	Beräknat	13 270 ²		
2008	Beräknat	13 510 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 13 049 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 049 tkr i 2006 års prisnivå.

Myndigheten Expertgruppen för EU-frågor initierar och bedriver forskning, utvärdering och analys av EU-politik inom områdena ekonomi och handel, statsvetenskap och juridik. Verksamheten regleras i förordningen (2001:204) med instruktion för Expertgruppen för EU-frågor. Myndigheten arbetar under namnet Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps).

Anslaget skall även användas för att finansiera information om EU.

Revisionens iakttagelser

Riksrevision har inga erinringar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Sieps skall fungera som ett oberoende forskningsinstitut och dess främsta uppgift är att fungera som en länk mellan aktörer i beslutsprocessen och den akademiska världen. Sieps forsknings- och utredningsverksamhet kommer under 2006–2008 att bedrivas inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik.

Under 2004 har Sieps anordnat ett femtontal seminarier och konferenser med mellan 50-150 deltagare. Myndigheten har genomfört ett flertal forskningsprojekt och publicerat ett stort antal rapporter. Bl.a. har konsekvenser av EU:s fortsatta utvidgning analyserats och bevakning av de för EU:s framtid centrala frågorna om legitimitet och demokrati har fortsatt. Likaså har rapporter som har bäring på processen kring EU:s långtidsbudget publicerats. Myndighetens hemsida är ett viktigt verktyg för att förmedla information om verksamheten.

Regeringen tillsatte 2001 en parlamentarisk kommitté för debatt om EU:s utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens (dir. 2001:35), den s.k. 2004-kommittén. Därefter har kommittén fått tre tilläggsdirektiv (dir. 2003:113, 2004:79 och 2004:155). Syftet med förlängningarna var att stimulera och ge stöd åt den offentliga debatten även under och omedelbart efter regeringskonferensen samt under den svenska ratificeringsprocessen. Enligt gällande direktiv avslutar kommittén sin verksamhet den 31 december 2005.

Vid Europeiska rådets möte i Bryssel den 16–17 juni 2005 uttalade unionens stats- och regeringschefer, mot bakgrund av de negativa resultaten av folkomröstningarna om det konstitutionella fördraget i Frankrike och Nederländerna, i en deklaration nödvändigheten i att ta en reflektionspaus. Reflektionspausen skall enligt deklarationen utgöra en period av eftertanke som skall utnyttjas för att möjliggöra en bred debatt, där medborgarna, det civila samhället, arbetsmarknadens parter, de nationella parlamenten och de politiska partierna deltar. Det konstaterades att en sådan debatt inletts i flera medlemsstater, men att den även i dessa bör intensifieras och utvidgas. Regeringen kommer mot bakgrund av åtagandena vid Europeiska rådets möte den 16–17 juni 2005 fortsätta att aktivt verka för att stimulera en bred debatt om EU:s verksamhet. För denna satsning tillförs anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information* för år 2006 15 000 000 kr. Regeringen avser att senare besluta hur verksamheten skall genomföras.

Regeringens förslag: Regeringen bedömer att det inom forskningsverksamheten finns behov av projekt som kan pågå under längre tid än ett år. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006, för ramanslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information*, besluta om åtaganden för Sieps forskningsverksamhet som innebär utgifter på högst 2 500 000 kronor under åren 2007–2009.

Tabell 6.21 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008–
Utestående åtaganden vid årets början	2 446		2 500	2 500	1 000
Nya åtaganden		2 500			
Infriade åtaganden	2 122			1 500	1 000
Utestående åtaganden vid årets slut	0	2 500	2 500	1 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande			2 500		

Budgetförslag

För 2006 föreslår regeringen att anslaget skall uppgå till 28 049 000 kronor. För 2007 och 2008 beräknas anslaget uppgå till 13 270 000 kronor samt 13 510 000 kronor (uppräknat för pris/löneomräkning). Regeringen föreslår att anslaget minskas med 77 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Tabell 6.22 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 90:7 Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	12 903	12 903	12 903
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	223	445	687
Beslut	14 923	-79	-80
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	28 049	13 270	13 510

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Bilaga 1

Förteckning över
Sveriges
utrikesrepresentation
samt ackrediteringar för
de Stockholmsbaserade
ambassadörerna

Bilaga 1

Förteckning över Sveriges utrikesrepresentation samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Innehållsförteckning

1.1	Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna	5
I.	Beskickningar	5
II.	Delegationer	6
III.	Karriärkonsulat	6
IV.	Stockholmsbaserade ambassadörer	6

1.1 Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

I. Beskickningar

(sidoackrediteringar inom parentes)	(San Salvador, Tegucigalpa ¹ , Belmopan, San José)
Abidjan	Haag
(Ouagadougou ¹ , Freetown, Monrovia ⁵)	Hanoi
Abu Dhabi	Harare
(Doha, Manama)	(Lilongwe, Port Louis)
Abuja	Havanna
(Accra, Niamey, Porto Novo, Lomé)	Helsingfors
Addis Abeba	Islamabad
(Djibouti, Khartoum ⁵)	(Kabul ¹)
Alger	Jakarta
Amman	Kampala
Ankara	Kairo
(Baku)	(Alexandria ⁴)
Athén	Kiev
Bagdad ³	Kinshasa
Bangkok	(Bangui, Brazzaville, Libreville, Malabo, N'Djamena, Yaoundé)
(Rangoon, Vientiane, Phnom-Penh ¹)	Kuala Lumpur
Belgrad	Köpenhamn
(Skopje ¹ , Pristina ¹)	Lissabon
Berlin	Ljubljana
Bern	London
(Vaduz)	Luanda
Bogotá D.C.	(Sao Tomé)
(Caracas, Quito, Panamá)	Lusaka
Brasilia	Luxemburg
(Paramaribo)	Madrid
Bratislava	(Andorra la Vella)
Bryssel	Managua
Budapest	Manila
Buenos Aires	(Koror)
(Asunción, Montevideo, La Paz ¹)	Maputo
Bukarest	(Mbabane)
(Chisinau ¹)	Mexico
Canberra	Moskva
(Wellington)	(Jerevan, Minsk ¹ , Tbilisi)
Colombo ²	Nairobi
Dakar	(Bujumbura ⁶ , Kigali ¹ , Moroni, Victoria, Mogadishu)
(Banjul, Bissau, Praia, Bamako ¹ , Conakry, Nouakchott)	New Delhi
Damaskus	(Colombo, Kathmandu, Thimphu, Malé)
(Beirut)	Nicosia
Dar es Salaam	Oslo
(Antananarivo)	Ottawa
Dhaka	(Nassau)
Dublin	Paris
Gaborone	Peking
Guatemala	(Ulan Bator)

Prag
 Pretoria
 (Maseru, Windhoek)
 Pyongyang
 Rabat
 Reykjavik
 Riga
 Riyadh
 (Muscat, Kuwait, Sana'a)
 Rom
 (Tirana¹)
 Santiago de Chile
 (Lima)
 Sarajevo
 Seoul
 Singapore
 (Bandar Seri Bagawan)
 Sofia
 Tallinn
 Teheran
 Tel Aviv
 Tokyo
 (Majuro, Pohnpei)
 Vientiane²
 Vilnius
 Warszawa
 Washington
 Wien
 Windhoek²
 Zagreb

- ¹) Sektionskontor bemannat av utsänd personal
²) Beskickningen förestås av en chargé d'affaires
³) Beskickningen är tills vidare obemannad, ambassadören verksam i Amman
⁴) Svenska institutet i Alexandria
⁵) Tillfälligt förstärkt bevakning med representation på plats
⁶) Obemannat sektionskontor

II. Delegationer

Sveriges ständiga representation vid Europeiska Unionen (EU) i Bryssel

Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna i New York

Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève

Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris

Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg

Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Wien

III. Karriärkonsulat

- a) Generalkonsulat
 Gdansk
 Hamburg
 Hongkong
 Istanbul
 Jerusalem
 Kaliningrad
 Kanton
 Los Angeles
 New York
 Phuket
 S:t Petersburg
 Shanghai
- b) Konsulat
 Mariehamn

IV. Stockholmsbaserade ambassadörer

De sex sändebuden har följande ackrediteringar:

1. Basseterre (St Christopher och Nevis), Bridgetown (Barbados), Castries (St Lucia), Georgetown (Guyana), Kingston (Jamaica), Kingstown (St Vincent och Grenadinerna), Port-au-Prince (Haiti), Port of Spain (Trinidad och Tobago), Roseau (Dominica), Santo Domingo (Dominikanska Republiken), St George's (Grenada), St John's (Antigua och Barbuda)
2. Antarktis, Apia (Västra Samoa), Nuku'alofa (Tonga), Suva (Fiji), Honiara (Salomonöarna), Port Moresby (Papua Nya Guinea), Port Vila (Vanuatu)
3. Tripoli (Libyen), Tunis (Tunisien)
4. Heliga Stolen, San Marino, Valletta
5. Asmara (Eritrea)
6. Astana (Kazakstan), Asjchabad (Turkmenistan), Bisjkek (Kirgizistan), Dusjanbe¹ (Tadzjkistan), Tasjkent (Uzbekistan)